

Andrei Eșanu

# Fost-au acestu Ștefan vodă...

Nuvelă cinematografică  
(variantă literară în 72 scene)

coperta, machetare: Ștefan Eșanu

lectori: Valentina Eșanu, Maria Lungu

## Cuvânt înainte

Cu vreo 10 ani în urmă un fost regizor de la „Moldova-film” stabilit cu traiul în Statele Unite ale Americii mi-a propus să scriu un scenariu așa cum ma-și pricepe eu mai bine la un film artistic despre o mare personalitate din istoria noastră. La rândul său, el se obliga să găsească bani pentru realizarea unui asemenea film de lung metraj. Am convenit să scriu un text despre Ștefan cel Mare, ori pe atunci se împlineau 500 ani de la trecerea în nemurire a celebrului voievod al Țării Moldovei. Propunerea i-a plăcut și în scurtă vreme m-am apucat de treabă. Peste 4 luni nuvela era gata. Am prezentat-o și după vreo două zile, mi-a spus că i-a plăcut mult, dar va trebui câte ceva de adaptat la condițiile de filmare pe teren, precum și tradusă în limba engleză, căci filmul urma să fie turnat la vreun studiou din SUA. După aceea, am mai întreținut legătura pe internet, trimițându-mi un timp mesaje încurajatoare precum că proiectul nostru poate să aibă sorti de izbândă. După care corespondența noastră s-a întrerupt.

Peste 10 ani recitind scenariul am găsit că mai rămâne destul de interesant și poate fi lecturat cu vădită curiozitate de un anumit cerc de oameni care se interesează de viața și faptele glorioase ale marelui voievod.

Bineînțeles, nuvela în cauză reprezintă o ficțiune artistică, dar care are la temelie repere istorice reale în ceea ce privește epoca și evenimentele principale, anumite figuri istorice ș.a. Pe ici-colo am presărat intenționat textul cu sintagme din documente istorice, din operele unor cronicari și scriitori clasici (Grigore Ureche, Ion Neculce, Dimitrie Bolintineanu, Mihai Eminescu ș.a.) și din folclorul românesc. Totodată, pentru a imprima dialogurilor un colorit istoric am recurs la noțiuni, expresii și cuvinte cu iz de epocă.

Fără a avea veleități de scriitor sau scenarist rog cititorul să parcurgă cu o anumită doză de indulgență cele citite și să nu le ia drept veritabilă realitate istorică.

Andrei Eșanu

Personaje:

Ștefan cel Mare, domnul Țării Moldovei;  
Bogdan, domnul Moldovei, tatăl lui Ștefan;  
Oltea, mama lui Ștefan;  
Vlad Dracula (Țepeș), domnul Țării Românești;  
Teoctist mitropolit;

Boieri din Sfatul Domnesc:

Manoil, Vlaicu, unchiul lui Ștefan; Cozma; Zbierea, tatăl miresei; Onică, vistiernic; Ciopei pârcălab; Isaia, postelnic; Goian; Iliăș, pârcălab; Oțel; Oană Julici;  
Galeș pârcălab de Orhei; Costea; Șendrea hatman; Petru Ponici, pârcălab;  
Dobrul, logăfăt; Herman; Bucium, Ilie Stravici, diac.

Căpitani:

Prodan, Stanciu; Duma vărul lui Ștefan; Cristian; Decusar;

Petru Aron voievod; Mehmed, sultan; Soliman-pașa; Andrei Vendramin, dogele Veneției; Cazimir, regele Poloniei; Alexandru, principe de Mangop; Matiaș, regele Ungariei; Papa Sixtus al IV; Marcellus, cardinal; Perig-bei, prizonier turc;

Negustori;

Teodor de Telica,  
Neagoie negustor

Safta, mireasa; Marușca, iubita lui Ștefan; Mărioara, soția lui Călin; Maria de Mangop, soția lui Ștefan; Voichița, domnița lui Ștefan; Despina, mama Voichiței. Toma, sluga lui Ștefan; Luca, sluga lui Prodan; Călin, țăran; Ion, morar; Purice, aprod; ușer turc; Consilier I, Consilier II,

4 copii de vârstă între 5-11 ani, slugi, dansatoare, muzicanți; stareți, oșteni.

*Mai mult de 20 de ani, Țara Moldovei era cuprinsă de războaie sângeroase între pretendenții la scaunul domnesc. Odată cu venirea la tron a lui Bogdan al II-lea, în 1449, părea că a fost pus capăt acestor rivalități.*

— Scena 1 —

## Vânătoarea

*P*eisaj de toamnă aurie în zona premontană a Carpaților. Un drum prin pădure, care duce spre pajiștile carpatine. Un grup de călăreți, în frunte cu doi tineri pe armăsari vânjoși, în harnașament bogat. În urma lor alți călăreți și gloată cu câini de vânătoare.

Unul dintre tineri este de statură mijlocie, spătos și tare în braț, cu față rotundă, păr blond și mustață (Ștefan, fiul lui Bogdan al II-lea voievod), celălalt mai înalt, suplu, cu păr întunecat, și priviri îndrăznețe (Prodan, fiu de boier). Ambii purtând arme de vânătoare (sulițe și arcuri, tolbe cu săgeți, bardă la brâu). Ceilalți (Duma și Stanciu), ținându-se puțin în urma lor, în haine, harnașamente, cu același arsenal de vânătoare, apoi urmând sluga lui Ștefan –Toma și sluga lui Prodan - Luca.

În mersul liniștit, al cailor, Ștefan voievod caută să glumească pe seama mirelui, care era un vechi prieten din copilărie.

ȘTEFAN către Prodan:

- Azi trebuie să-ți demonstrezi toată vitejia și forța, că de nu te întorci cu bourul vânat acasă, atunci pan Zbierea nu ți-o dă pe frumoasa sa fiică de mireasă. Precum știi, de la Dragoș vodă încoace, boierii noștri îl recunosc pe tânărul mire numai după ce reușește la vânătoarea de zimbri.

PRODAN către Ștefan:

- Da, mărite voievod, îți mai amintești cum alergam prin apa rece a Troțușului și ne-a ieșit în cale o căprioară, după care am

gonit multă vreme, închipuindu-ne că e o vânătoare de zimbri.

ȘTEFAN:

- Vremuri frumoase, nici vorbă, dar toate s-au sfârșit atât de repede, căci bunul meu tată a găsit de cuviință să mă dea la carte, la călugării de la mănăstirea Neamțu, la părintele Daniil.

PRODAN:

- Dar acum lucrurile s-au schimbat. Măritul voievod Bogdan a pus stăpânire pe Țara Moldovei și vrea s-o apere de toți dușmanii, mai mult cu sabia decât cu pana.

*Apare, pe neașteptate, la un limpeziș de pădure, un frumos și puternic zimbru.*

ȘTEFAN:

- Hai, aproape, slobozește frâul, dă pinteni calului, astăzi ai tot dreptul, la curte te așteaptă frumoasa cneghină Safta .

*Scenă de vânătoare: Sunete de buciume. O iau toți la goană, lătrat de câini, chiote și ecouri de munte. Prodan se năpustește cu lancea asupra zimbrului, Ștefan rămâne puțin în urma lui.*

ȘTEFAN:

- Primejdie mare, Prodane, lovește cu barda!

*Prodan încercând să scotă barda de la brâu, pierde pentru o clipă vigilența și bourul rănit de moarte de lancea (sulița) lui Prodan, se întoarce brusc și se năpustește fioros asupra mirelui.*

*Speriat grozav, Luca se ascunde iute după niște tufari.*

*În aceeași clipă, Ștefan sare iute de pe cal, înșfacă bourul de coarne și îl trănțește la pământ, salvându-i viața prietenului.*

PRODAN:

- Măria Ta, dacă nu erai ... dar unde-i Luca, sluga mea credincioasă?

LUCA:

*Luca, ieșind din ascunziș:*

- Aici sunt stăpâne!

PRODAN:

- Așa îți ajuți tu stăpânul la primejdie, irodule!

LUCA:

- Păi eu strigam cel mai tare: Curaj, îmbărbătează-te stăpâne!

*Toți râd, iar Luca lasă capul în jos, puțin jenat.*

— Scena 2 —

## Nunta

**N**oapte de toamnă. Un conac boieresc, într-un sat din apropierea Sucevei. Curtea conacului, luminată de făclii. Porți larg deschise. Doi străjeri înarmați cu paloșe la brâu și cu lance în mâini. În ograda curții boierești, ospătarii prepară la foc zimbrul vânat (la proțap). La lumina făcliilor, pe stânga, se vede clar fațada casei. Casă înaltă cu ferestre luminate de o parte și alta a pridvorului (a ușii centrale în casă). (Conacul de la Pribești, România). Casa: nu prea înaltă, acoperită cu șindrilă, streășină lată, care se sprijină pe stâlpi de lemn, frumos sculptați și împodobiți cu elemente ornamentale din lemn. Ferestre cu obloane. Casă cu pridvor, sub pridvor se vede gârliciul beciului, din care intră și iese câte un ospătar cu ulcioare. Zarvă și veselie, în pridvorul luminat intră și ies mai multe persoane grăbite, care sunt implicate în pregătirea mesei mari.

*Din interior răzbat sunetele muzicii.*

*Încăpere largă, luminată de făclii și lumânări. Nuntă boierească, cu înalți oaspeți (boierime și lume de la curte). Masa cea mare, în capul mesei - mirii (Prodan și Safta, îmbrăcați, el - în cămașă albă, frumos ornamentată la piept și mânece, încins cu brâu roșu, Safta - în ie și ca-trință. Nunii mari - voievodul Bogdan al II cu doamna Oltea (părinții lui Ștefan cel Mare). În spatele lor e zugrăvită stema țării, la stemă - atâr-nate prosoape de nuntă, în sală, pereții laterali - împodobiiți cu covoare moldovenești. În colțul de răsărit al sălii - o icoană (cu chipul Maicii Domnului cu pruncul Iisus în brațe) împodobită cu prosop, ceva mai jos atârnă o candelă aprinsă. Masa - încărcată de bunătăți, în tacâmuri de argint (multă carne, fructe), ulcioare cu vin. Pe fondal, muzică populară la instrumente arhaice (țambal, fluiere, caval).*

*Apar doi flăcăi (Toma și Luca), îmbrăcați în haine de sărbătoare (strai simplu țărănesc), fiecare legat cu un prosop, la căciulile acestora - câte un fir roșu. Într-o mână flăcăii țin același colac, iar în cealaltă - câte un ulcior de vin, la gâtul căruia este legat câte un fir de busuioc. Ei recită o orație de nuntă:*

TOMA:

„Bine v-am găsit la astă casă,  
Bună vreme nuntă frumoasă.  
Poftim gazdă pân-afară,  
Nu zăbovim, ne ducem iară...”

ȘTEFAN:

„ - Ce umblați, ce căutați,  
Samă nouă să ne dați!”

TOMA:

„- Noi am purces pe crângul cerului  
 Pe semnele pământului,  
 Pe zarea movilelor  
 Pe clipirea stelelor,  
 Și am ajuns la astă casă,  
 Cinstiți boieri dumneavoastră” (*arată cu mâna spre boieri*).

LUCA:

„Am văzut că aveți în grădină,  
 O floricică lină, (*arată la mireasă*).  
 Ea de-nflorit înflorește  
 Da de rodit nu rodește,  
 Da nici locul nu-i priește,  
 Ci mai mult se vestejește.”

TOMA:

„Noi dac-om lua-o  
 Om duce-o și om da-o  
 Tânărului nostru împărat (*arată la mire*).  
 Care pe aici s-a mai plimbat;  
 În grădina împărătească  
 Frumos să mi-o sădească,  
 Acolo a înflori  
 Acolo a și rodi.”

*Toma și Luca se apropie de masa mirilor și întind colacul mirelui și miresei și spun:*

„Gustați din acest colac  
 Cu ou rumenit  
 Cu miere miruit!”

*După obicei, mirii se apleacă să muște cu gura din colac, pe care continuă să-l țină în mână conăcarii. Mirii încearcă să muște, dar conăcarii printr-o mișcare bruscă trag colacul spre sine și mirii nu reușesc să muște. Aceasta stârnește veselie. Gestul se repetă de trei ori, până când ei*



*reuşesc să muşte.*

*Atmosfera de veselie și bună dispoziție. Chiote de nuntă. În jurul mesei, oaspeții ciocnind cupe de vin în cinstea tinerilor.*

#### ZBIEREA:

*socrul cel mic, tatăl miresei:*

- Măria Ta, Bogdan voievod, prea bună și vrednică doamnă Oltea! Dumnezeu îmi este martor că Vă sunt din toată inima recunoscător că ați binevoit și ne-ați cinstit casa noastră, de ne-ați cununat acești tineri ai noștri: mirele Prodan și cuconița Safta. Să Vă aibă cerul în pază, mărite voievod, să Vă bucurați de o domnie îndelungată și liniștită, iar tinerii noștri să aibă o viață fericită, cu nepoți împlinită.

*Ciocniri de pocale, larmă, veselie, răsună tot mai puternic sunele muzicii.*

#### BOGDAN VOIEVOD:

- Cinstiți socri mari și socri mici și voi prea fericiți tineri, cucoane mire și cuconiță mireasă! Cinstiți boieri dumneavoastră! Petreceți și bucurați-vă, ridicați câte un pocal în sănătatea tinerilor.

Din partea domniilor noastre, înzestrăm tânăra domniță Safta cu o casă în târgul Sucevei și această frumoasă podoabă (*un colier de aur bătut cu pietre scumpe, strălucind la lumina făcliilor*), iar preaiubitului nostru fin Prodan îi dăm un armăsar dintre cei mai frumoși de la hergheliile noastre domnești de la Cobâle și acest paloș de Veneția (*înmânându-i-l, îl trage pe jumătate din teacă*).

Ține această armă, voinice... o meriți, ai dat dovadă de vitejie și sprinteneală la vânătoarea de zimbrî (*din sală răsună: Da, da, așa este, Măria Ta!*), prin care ai câștigat și mâna domniței Safta. Să trăiți în pace și bună înțelegere și să dăruiți mulți coconi frumoși!

*Larma și veselia din încăperea se întetește. În casă apar două femei în port popular, de sărbătoare, aducând colacii pentru nănași, în urma lor soacra mare și soacra mică și înmânează pe rând nașilor câte doi co-*

*laci, așezați pe prosoape frumos ornamentate. Soacra mare îi înmânează domnului, iar soacra mică – doamnei, spunându-le:*

- Măriile voastre, primiți din partea noastră „preacurata față a pâinii” și aceste prosoape ce au fost lucrate chiar de mâna domniței Safta.

### BOGDAN VOIEVOD:

*BOGDAN voievod, ridică mâna, semn să se facă liniște, și rostete:*

- Mulțumim dumneavoastră, prea bune cneghine, și pre voi boieri, rogu-vă de ridicați pocalele întru fericirea tinerilor, iar pe marele vistiernic să se apropie și el cu ce-a dat Dumnezeu.

*Apare vistiernicul Onică, însoțit de doi tineri vornicei, care duc un talger mare de argint. Acesta este ridicat în fața nuntașilor, pe care Bogdan voievod și Oltea doamna varsă câte o pungă de galbeni. Gestul este urmat de ceilalți boieri.*

### VISTIERNICUL ONICĂ:

*De fiecare dată când vreun boier pune monede pe talger:*

- Să trăiți, boieri Dumneavoastră!

- Să mai dăruiți, boieri Dumneavoastră!

### OȚEL:

*Un boier chefliu*

- De la noi mai puțin și de la Dumnezeu mai mult!

*Răsună râsete, clinchet de pocale, urări de prosperare și sănătate. Vorniceii înmânează talgerul tinerilor însurăței. Dintr-un colț de masă, vornicelul cel mare, Ștefan, alți vornicei și druște, luându-se de mâini, se îndreaptă spre ieșire, după ei se prind în lanțul lor mirele și mireasa, nunul și nuna, toți cei prezenți la masa mare, ieșind în curte cu dansul, unde se încinge hora de nuntă la lumina făcliilor. Din horă se desprind mirele și mireasa, care trec la mijloc, iar ceilalți se prind unul de altul de umeri. În timp ce mirii se leagănă încet în dans, hora devine din ce în ce*

*mai focoasă. Răsună tropăit de cizme, chiote și strigături:*

„Hai la joc, la joc, la joc,  
Din călcâi să iasă foc!”;

*Ștefan, în dans, observă că alături de el dansează o frumoasă codană. Pentru o clipă, privirile celor doi tineri se întâlnesc și ambii sunt fulgerați de același sentiment de dragoste.*

ȘTEFAN:

*în iureșul jocului:*

- Cum te cheamă, frumoasă domniță?

DOMNIȚA:

- Marușca, Măria Ta, Ștefane.

ȘTEFAN:

*surprins de îndrăzneala fetei:*

- O, chiar știi și cum mă cheamă?

MARUȘCA:

- Toată Suceava Te știe. Te-am văzut de multe ori în biserica Domnească.

ȘTEFAN:

- Și eu nu te-am văzut?

MARUȘCA:

- Nici o dată nu ți-ai aruncat ochii spre mine...

ȘTEFAN:

- Las-că ești frumoasă foc, ai ochii ca cicoarea și obrazul cum e floarea.

MARUȘCA:

- Chiar așa crezi?

ȘTEFAN:

- Ba mai mult, cred că ți se potrivește un nume de floare, să zicem  
... Mușețica.

*Ambii râd cu poftă.*

*Hora de nuntă continuă.*

— Scena 3 —

## Răfuiala

*A*ceeași noapte, la marginea aceluiași sat. Pe căile de intrare în sat, peste tot, sunt puși străjeri înarmați de-ai lui Bogdan. Pe neașteptate, asupra lor năvălesc alți oameni înarmați și fără zgomot lichidează străjile. Apoi, din toate părțile, tiptil, folosindu-se de zarva nunții, năvălesc asupra curții conacului boieresc, unde era în toi hora. Panică și învălmășeală. Răsună zăngănit de arme și țipete de femei înspăimântate. Oșteni înarmați caută să-l prindă, în primul rând, pe Bogdan voievod, apoi pe ceilalți. Încleștare inegală între cele două părți.

ȘTEFAN:

*În prim plan apare Ștefan, care încearcă să o apere pe Marușca, strigându-i peste umăr:*

- Fugi, ascunde-te!

*Marușca, alăturându-se în fugă unui grup de femei, reușește să se strecoare din încercuire.*

*În altă parte a curții, unde se afla Bogdan voievod, mai mulți oșteni se năpustesc asupra lui și îl doboară la pământ.*

CINEVA STRIGĂ:  
Prindeți și puiul de năpârcă!

ALTCINEVA:  
Da, da să nu scape Ștefan!

*Alți câțiva armași se năpustesc asupra lui Ștefan. Unul din oșteni își îndreaptă sulița asupra lui Ștefan, încercând să-l străpungă. Ștefan, dintr-o mișcare fulgerătoare, înșfacă sulița oșteanului, împingându-l cu putere îl doboară, smulgându-i arma. Urmează câteva încăierări scurte cu alți osteni, dar Ștefan reușește să-i înfrunte, străpunge încercuirea, omorând mai mulți oșteni, și fuge în noapte, zgâriat și cu hainele zdrențuite ca după o mare înțeleștare.*

*Mare învălmășeală, din care unchiul Vlaicu o smulge din mâinile unui oștean pe Oltea și împreună cu alți boieri își fac cale spre spatele conacului boieresc, unde au dat de Toma: – Veniți după mine!, luând-o în fugă spre pădurea din apropiere, unde erau în așteptare caii înșeuși și înhămați la o trăsură.*

*În aer, permanent, şuierat de săgeți, care curg din toate părțile. Mirele, în luptă cu mai mulți oșteni, apărându-și mireasa, dar aceasta este răpusă de o săgeată:*

– Ah..., Prodane ...

*Prodan se întoarce la strigăt, lasă arma din mână, îndurerat strigă disperat :*

– Safta!

*El cade în genunchi, o ia pe brațe pe Safta, care moare pe mâinile lui. Încet se ridică de jos, cu ea în brațe și pășește spre casă, când i se înfige o săgeată în spate și ambii cad.*

*Mai sunt uciși: vistiernicul Onică, Luca și mai multă lume.*

— Scena 4. —

## Decapitarea lui Bogdan

**C**onacul boieresc răvășit, prădat, devastat. Curtea din fața conacului, unde adineaori era muzică, joc și voie bună, – plină de cadavre însângerate. Cete de oșteni agitați îl aduc în față pe Bogdan voievod. Dinspre porțile conacului, deschise vrainște, apare Petru Aron voievod călare, înconjurat de o ceată de călărași înarmați cu arcuri și săgeți. Câțiva oșteni îl împing în fața lui Petru pe Bogdan, care încearcă să se împotrivească, dar fără succes, fiind legat fedeleș.

UNUL DIN MERCENARI:

– În genunchi, pleacă-ți capul în fața Măriei Sale Petru voievod!

*Bogdan refuză, dar este îmbrâncit și cade fără să vrea în genunchi, dar capul îl ține ridicat. Cei doi fac schimb de priviri dușmănoase.*

PETRU ARON:

Porunci scurt, arătând spre Bogdan:

– De azi eu sunt vodă peste țară!

– Să i se taie capul! Chiar aici și chiar acum!

*Scena sângeroasă a tăierii capului lui Bogdan, în prezența lui Petru Aron, a cetelor sale de mercenari. Un gâde, un eșafod improvizat în grabă.*

PETRU ARON:

– Ceilalți unde-s?

UNUL DINTRE MERCENARI:

– Gonașii sunt pe urmele lor! Ștefan va fi prins, Măria Ta, na-i grijă!

— Scena 5. —

## Fuga lui Ștefan

*Zori de ziuă. Toate drumurile împânzite de cete de călărași în căutarea fugarilor. Ștefan își face apariția dinspre o poală de pădure, privind atent în toate părțile, zgâriat, cu părul răvășit, cu hainele rupte. El aleargă, văzând că din depărtare vine o ceată de călăreți. În alergare, ajunge din urmă un car plin cu saci, tras de doi boi, și un țăran deasupra sacilor. În perspectivă se vede o moară de vânt care se învâртеște. Țăranul merge la moară.*

*Ștefan, văzând că este în câmp deschis, și nu are unde să se ascundă, îl ajunge din urmă pe țăran și îl roagă:*

ȘTEFAN:

- Rogu-te creștine, ascunde-mă între saci, sunt urmărit de dușmani!

ȚĂRANUL:

- Eu ..., știu boierule ..., dacă zici, dar mi-e frică...

ȘTEFAN:

- Pentru Dumnezeu, ajută-mă! Am să te răsplătesc boierește!

ȚĂRANUL:

- Dar cum, unde să te ascund...?

*Între timp, țăranul continuă să mâne boii, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Este ajuns din urmă de ceata de călăreți.*

UNUL DIN MERCENARI:

*Căpetenia se apropie de țăran și îl întreabă mânios:*

- Nu ai văzut vreun boier fugar?

ȚĂRANUL:

- Nu am văzut, cucoane, pe nimeni! Țin cale spre moara din deal.

*Între timp, oștenii străpung cu sulițele sacii, din care curge grâul.*

ȚĂRANUL:

*Îi imploră:*

- Fie-ți milă, cucoane! Am copii mulți și flămânzi, nu-mi împrăștia grâul!

*Spre norocul țaranului și al lui Ștefan, ceata nu a zăbovit mult în jurul carului și a luat-o în goană înainte.*

— Scena 6. —

## La moara de vânt

*Moara de vânt în plină activitate. În prag apare morarul, privind cum se apropie carul cu boi.*

ȚĂRANUL:

*Ajuns în fața morii:*

- Bine te-am găsit, frăține!

MORARUL:

- Să te aibă Dumnezeu în pază!

ȚĂRANUL:

- Vino de-mi ajută să descarc.

*În timp ce dădeau jos sacii, unul câte unul.*



ȚĂRANUL:

*Cu voce stinsă:*

- Nu ai pe nimeni la moară?

MORARUL:

- Se vede că tu te-ai sculat cu noaptea în cap, de ai ajuns primul.

ȚĂRANUL:

*Aproape în șoaptă:*

- Slava Domnului că nu-i nimeni!

*Țăranul, întorcându-se spre car după alt sac, șoptește:*

- Ei, boierule, hai ieși, am poposit.

*Țăranul mai ridică un sac și de sub el iese cu greu Ștefan. Coapsa piciorului drept sângerează.*

ȘTEFAN:

- Unde suntem?

ȚĂRANUL:

- La moară lui Arvinte, boierule.

*Țăranul cu morarul îl ajută. În moară îl așează pe o laviță. I se dă apă. Ștefan bea cu sete, cu înghițituri mari, o cupă de apă. Își stropește fața.*

ȘTEFAN:

- Bunii mei prieteni, o să vă răsplătesc înzecit, dacă scap cu viață! Vă mulțumesc din suflet!

ȚĂRANUL:

- Cucoane, mulțumește-i lui Dumnezeu, că El vede toate și numai prin bunătatea Lui ai rămas în viață. Dar să-ți legăm rana, boierule. În timp ce morarul îi lega rana, Ștefan întreabă, adresându-se către țăran:

- Cum îți zice?

ȚĂRANUL:

- Călin îmi spune, cucoane.

MORARUL

- Din botez îs Ionică..., dar lumea îmi zice Arvinte, după numele fostului stăpân al morii.

ȘTEFAN:

*către ambii:*

- Fraților, îmi trebuie să ajung cât mai repede în târgul Bacăului, încotro s-o iau?

CĂLIN:

- Mergi încolo (*arătând cu mâna în dreapta*) și în curând vei da în apa Siretului și o ții tot în jos, până ajungi în târg.

— Scena 7. —

## Revederea lui Ștefan cu mama și unchiul Vlaicu

*Conac boieresc din preajma Bacăului. În curte, agitați unchiul Vlaicu și Oltea doamna, încarcă în grabă în trăsură lucruri. Ei sunt ajutați de câteva slugi credincioase. În această clipă, din spatele conacului, apare Ștefan, frânt de oboseală, cu chica răvășită, hainele zdrențuite. Sare de pe cal, șchioapătă, îi îmbrățișează pe ambii odată, lăcrimează.*

ȘTEFAN:

- Maică, unchiule, slavă Domnului, sunteți în viață! Credeam că v-ați prăpădit. Hainul de Petru Aron a făcut crima. O să

plătească cu vârf și îndesat pentru tot! Să plecăm cât mai repede, că pe urmele mele vin cete de călărași!

*Toți lăcrimează de emoții, Ștefan o copleșește cu îmbrățișări și sărutări pe Oltea, în timp ce maică-sa îi netezește chica zburlită.*

OLTEA:

- Ștefane, Ștefane ... *(nemaiputând spune altceva nimic).*

VLAICU:

- Slavă Ție, Doamne, că te vedem măcar pe tine viu, că pe sărmanul Bogdan am văzut cum l-au înșfăcat dușmanii, dar n-am putut face altceva decât s-o salvez pe maică-ta. Încă noroc de Toma, slugă vrednică, Dumnezeu să-i deie sănătate, datorită lui ne-am salvat.

Dar ce ai la picior?

ȘTEFAN:

- Ia, o zgârietură, îmi trece repede...

VLAICU:

*continuă:*

- N-ai grijă, acuși plecăm la drum. Căii ni-s proaspeți. O luăm pe Valea Trotușului. Nădăjduim să găsim adăpost în Transilvania, la Măria Sa regele Iancu de Hunedoara.

ȘTEFAN:

- Ne-ar putea adăposti și vărul nostru Vlad Dracula!?

VLAICU:

- Urcați iute! La drum!

*Își fac semnul crucii:*

VLAICU:

- Să ne păzească Dumnezeu!

OLTEA:

- Doamne, ajută-ne!

VLAICU:

*Vlaicu, urcându-se ultimul, poruncește:*

- Dă-n cai, Tomo!

*Vlaicu, maica Oltea și Ștefan, urcați într-o trăsură la care erau înhămați patru cai, condusă de Toma și însoțiți de: Duma, Cristian și Stanciu, călări pe cai, o iau în goana mare spre Carpați.*

*În alergarea cailor, Ștefan era foarte întristat, fiind cu gândul la Marușca (îi pare rău că a murit):*

- Cât era de frumos, cât eram de fericiți, dar totul s-a schimbat atât de neașteptat, atât de năprasnic. Cum de n-am putut s-o apăr, dar Dumnezeu e martor că am făcut tot ce am putut.

————— Scena 8. —————

## La curtea lui Vlad Dracul

*Titre:*

*„Cinci ani mai târziu. Târgoviște, Capitala Țării Românești”*

**D**rum care duce spre palatul lui Vlad, pe a cărui margini se văd cadavre trase în țeapă. Trecători grăbiți, cuprinși de spaimă, miros insuportabil și multe muște. Curtea domnească a lui Vlad Dracula, la Târgoviște. Scenă în una din sălile mai ferite ale palatului. O sală modest împodobită. Arme, vase de ceramică din epocă. Ștefan, refăcut, spătos, cu chica blondă, frumos ondulată, ce-i cade pe umeri, ochii scânteind. Vestimentație modestă. Are o armă personală, un paloș, atârându-i în teacă. Cinci-șase boieri și căpitani apropiați, între care unchiul Vlaicu, Oțel, Stanciu și Cristian. Toți așezați în jurul unei mese, numai căpitanii Prodan și Duma (din garda lui Ștefan) sunt înarmați, stând în spatele celor doi domni: Vlad și Ștefan.

ȘTEFAN:

- Prealumiinați boieri Dumnevoastră, a sosit clipa când trebuie să ne întoarcem ce-i al nostru... moșia și scaunul domnesc!

OȚEL:

- Așijderea zic și eu, Măria Ta!

VLAICU:

- Demult e timpul, Mărite voievod!

ȘTEFAN:

- Am dorit și eu mult să pornim mai înainte, dar moartea neașteptată a regelui Iancu al Ungariei, care era gata să ne sprijine, ne-a zădărnici pornirile, slavă Domnului, ne-a primit cu dragoste vărul nostru Vlad, care e gata să ne sprijine pentru a-l alunga pe uzurpator și să-mi ocup scaunul domnesc ce-mi aparține pe drept de la răposatul părintele nostru Bogdan voievod.

VLAD DRACULA:

- Așa este, vere Ștefane, îndată ce vă veți hotărî să mergeți asupra lui Petru, la dispoziția ta vor fi puse o mie de călărași, dintre cei mai buni, și gloată dacă va trebui. Aceștia mânduiesc de minune orice arme. Pentru ei, arcurile, săbiile și buzduganele sunt cele mai îndrăgite jucării.

*La aceste vorbe, pe fața lui Dracula apăru un zâmbet larg, care făcu ca mustățile sale negre și proeminente să se miște în părți, iar în ochi să apară o sclipire diavolească.*

ȘTEFAN:

*către Dracula:*

- Slăvit să fie Bunul Dumnezeu și să-ți dăruiască domnie îndelungată și fericită.

CĂTRE CEILALȚI:

- Știți, că în Moldova nu-i liniște, iar cei din ținuturile de

jos ale țării: boieri, negustori și târgoveți nu se supun lui Petru, pe care îl așteaptă răzbunarea.

Puterea noastră crește, ni s-au alăturat pan Oțel, Prodan, căpitanul, care-l credeam prăpădit, în drum spre noi e pan Ciopei. A sosit timpul potrivit. Acum, la sfârșit de toamnă, să mergem, să adunăm puterile. Toți au strâns roadele, s-au pregătit de iarnă și lesne îi putem găsi pe la moșiile lor. Dați-le de înțeles că ne vom ridica asupra lui Petru în primăvară.

Dumneata, unchiule Vlaicu, vei pleca la Cetatea Albă cu caravana negustorului Neagoe, faci legătură cu pârcălabii cetății de acolo, îi convingi să ne sprijine, îi vom răsplăti înzecit. Intră și pe la vechiul tău prieten, negustor Teodor de la Telica, vorovește-i ce și cum. Roagă-l să ne dea o mână de ajutor.

VLAICU:

- Jur credință, Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Dumneata, pane Oțel, vei pleca cum știi mai bine, pe căi ocolite, până în târgul Orheiului. Acum cetatea e ruinată de tătari, dar caută de află unde este prietenul tatălui meu, pan Galeș, fost pârcălab la Orhei, ar putea fi la moșia sa din Gălești. Roagă-l din partea noastră să adune sub arme călărașii și țăranii săi. Căpitane Cristian ...

CRISTIAN:

- La porunca Dumneavoastră, Măria Ta!

ȘTEFAN:

*continuă:*

- Mai nimerit ar fi să pleci cu aceeași sarcină la Bacău, acolo au rămas rudele și slugile maicăi Oltea, știi tu la cine să bați în poartă, ești de pe acele meleaguri.

CRISTIAN:

- Voi face tot ce-mi stă în puteri, Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Cea mai grea povară îți revine dumitale, căpitane Stanciu, vei pleca la Suceava. Eu nădăjduiesc că nu te va recunoaște nimeni acolo, iată ce bărbat voinic și chipeș te-ai făcut în acești ani, ce barbă și ce mustăți ai, de parcă ai fi un călugăr.

*Râd cu toții, iar căpitanul Stanciu, sfios ca un copil, mormăi pe sub mustăți: - Da, da, Măria Ta.*

OȚEL:

- Ei, să vezi, Măria Ta, câte domnițe din târg îi fac ochi dulci căpitanului nostru.

*Din nou toți râd, în afară de căpitanul Stanciu, care nu încetează să-și netezească barba.*

ȘTEFAN:

- Dar boieri dumneavoastră, pe cât îl vedeți de sfios, pe atât e de ispravă la mânuitul armelor și la alte trebi. Slugă cu adevărat credincioasă ne este...

Dar stai ..., de ce nu te-ai da drept monah adunând jertfă de la creștini. În acest chip mai ușor te vei putea strecura nu numai printre veliții boieri, dar să ajungi și la vlădica Teoctist, mitropolitul Moldovei. Cum ajungi la Suceava, ar fi nimerit mai întâi să-l găsești pe Dobrul, pisarul din cancelaria domnească, care l-a slujit cu credință pe bunul meu tată. El îi cunoaște de minune pe boierii din Sfatul Domnesc și te va ajuta să te întâlnești în taină cu unii dintre ei, mai ales cu bătrânul Cozma, cu Oană Julici, cu Goian, care s-au bucurat odinioară de mila tatălui meu.

OȚEL:

- Ar fi bine să fie de partea noastră și pan Manoil ..., grec cu multă carte, că aman hâtru și sfătos mai este, numai el a știut să se țină, ca nimeni altul, aproape 20 de ani în cetatea Hotinului.

ȘTEFAN:

- Cel, care a fost de partea leșilor când dădu cu ei război tatăl meu la Crasna, dacă nu era Manoil, las' dacă mai rămânea vreun șleahlici în viață.

VLAICU:

- N-ar fi rău să profităm de legăturile grecului cu craiul Cazimir, pe atunci vorbeau boierii că pârălabul Manoil stă mai mult la Cracovia decât la Hotin.

ȘTEFAN:

*Deranjat de bâzâitul muștelor, care îl fac permanent să se distra-  
gă de la cele ce spunea, uneori gesticulând cu mâna pentru a se apăra, el  
continuă pe un ton patetic:*

- Să purcedem la treabă, dar cu băgare de seamă, iscoadele lui Petru au împânzit toate cărările. Va da Domnul și izbânda va fi de partea noastră!

Dar, boieri Dvs., teamă mi-e că ne așteaptă vremuri și mai grele. Au, nu e mare rușine pentru creștinătate că nu a avut cine sta în calea Semilunii? Păgânii, luând Țarigradul, au călcat în picioare credința noastră și au luat coroana împărătească a Bizanțului. Credeți că turcii se vor opri acolo?

VLAD DRACUL:

- Ei, vere Ștefane, te întreci cu vorba, să-l lăsăm până una alta pe turc în plata Domnului și să ne vedem de ale noastre trebi. Dintru început, trage-l în țepă pe ucigașul tatălui tău! Ai să vezi cum o să-ți știe de frică toți laolaltă și păgân și creștin ... Vezi (*ară-  
tând spre fereastră*) cum i-am cumișit pe ai mei! *Vlad râde cu poftă,*



iar Ștefan și ceilalți - cam silit.

Vlad face semn aprodelui. Intră doi slujitori de curte, unul ducând un talger cu pocale și altul cu un ulcior de vin. Vinul se toarnă în pocale, care sunt cu dibăcie împărțite la toți cei de față.

ȘTEFAN:

*ridică pocalul:*

- Așa să ne ajute Dumnezeu!

Cum se ridică omățul, ne adunăm la cetatea Crăciuna!

— Scena 9. —

## Ștefan la maica Oltea

*Curtea domnească a lui Vlad Dracula. Scenă într-una din odăile palatului, în colțul ei o icoană.*

O SLUJNICĂ:

- Mărită doamnă, am făcut precum ne-ați poruncit.

OLTEA:

- Bine, fata mea, du-te.

SLUJNICĂ:

*Iese, dar în câteva clipe intră din nou:*

- Stăpâna mea, dacă nu ești împotriva, vrea să te vadă Ștefan voievod.

OLTEA:

- Să intre.

*Iese slujnica, intră Ștefan.*

ȘTEFAN:

- Sărut mâinile, maică.

*I se închină și sărută mâna, în timp ce Oltea dă să-l mângâie pe cap, dar ezită și retrace repede mâna.*

OLTEA:

- Te-ai făcut bărbat în toată firea, fiule. E timpul să urci pe scaunul Țării Moldovei.

ȘTEFAN:

- Maică, tocmai am venit să-ți spun că ne-am adunat împreună cu vărul nostru Vlad, cu unchiul Vlaicu cu alți boierii și căpitani credincioși la sfat și am hotărât să pornim în primăvară.

OLTEA:

- Dacă a-i ști fiule, cât de mult am așteptat această veste. Cât de adânc m-am rugat și câte lacrimi am vărsat în fața Preacuratei ca să te păzească și să-ți aducă noroc.

ȘTEFAN:

- Rogu-te maică de mă blagoslovește.

OLTEA:

- Binecuvântat să fii și Domnul să te ajute.

Ține minte, pe drumul pe care ai pornit nu ai întoarcere. Ori izbândești, ori pierim cu toții!

— Scena 10. —

## Complotul împotriva lui Ștefan

*P*e unul din culoarele aceluiași palat. Ieșind de la maică-sa, Ște-

*fan se îndreaptă, dus pe gânduri, spre odaia sa, dar o muscă obraznică insista mereu, făcându-l să gesticuleze, încercând să se dezbaiere de ea.*

ȘTEFAN:

*în gând:*

*„Țeapa lui Vlad e de vină, muște peste tot”.*

*Când tocmai se feri de muscă, la una din aceste mișcări bruște, un șuierat înfiorător de săgeată, care venea din spate, trecu pe lângă ureche, se înfipse în peretele de lemn.*

*Ștefan s-a întors brusc, să vadă de unde a venit săgeata și în aceeași clipă se aruncă asupra lui o namilă de bărbat cu pumnalul într-o mână și cu o lance în cealaltă. Ștefan reuși să scoată paloșul din tea-că, dar la o primă mișcare, namila îi dezbate paloșul din mână. Acesta din urmă făcea încercări repetate de a-l omorî pe Ștefan, care evita per-manent, sărind într-o parte și alta, tot retrăgându-se. Ștefan observă pe perete un scut și ceva arme. Printr-o săritură, Ștefan încercă să înșface scutul de pe perete, scutul se desprinse din cui și căzu cu mare zgomot la podea. Zgomotul alertă garda personală. Prodan și Duma aleargară iute spre locul de unde se auziseră zgomotul. Namila, auzind că aleargă cineva spre ei, a întors pentru o clipă capul, dar aceasta a fost de ajuns ca Ștefan printr-o lovitură iute de picior să-i dezbată din mână lancea. Pentru un moment, namila s-a dezechilibrat și a căzut pe spate, Ștefan se năpusti asupra lui și-l înjunghie. Arcașul, fiind martor la acele întâm-plate, tot căuta momentul să-l țintească din nou pe Ștefan, nu reușea din cauza luptei dintre cei doi, apreciind situația, o ia la fugă.*

————— Scena 11. —————

## O analiză la rece

*În odaia sa, Ștefan încă destul de obosit și iritat după atacul ne-așteptat asupra lui. Șterge broboanele de sudoare.*

DUMA:

- Cineva a vrut să te omoare, Măria Ta ? Și noi tocmai nu eram lângă tine...

ȘTEFAN:

- Am vrut să trec pe la maica-mea de unul singur. Mă cam pricep de cine au fost trimiși.

PRODAN:

*intră:*

- Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Intră căpitane. Ei, ai reușit să-l descoși?

PRODAN:

- Și încă cum.

ȘTEFAN:

- Și ce spune?

PRODAN:

- Că au fost trimiși de Petru să-i aducă capul tău.

ȘTEFAN:

- Semn că Petru se teme de noi.

PRODAN:

- Și are de ce, Măria Ta.

— Scena 12. —

## Cetatea Albă

*Cetatea Albă. O caravană de căruțe a negustorului Neagoe înaintază încet pe una din ulițele târgului. Într-una din căruțe călătorește negustorul, iar alături - unchiul Vlaicu.*

VLAICU:

- Ei, jupâne Neagoe, iată-mă ajuns. Să-ți ajute Domnul să-ți vinzi marfa cât mai bine!

NEAGOE:

- E-he-he, pane Vlaicule, până la vânzări e cale lungă! Încă trebuie s-o încarc în corăbiile care țin calea spre Trapezunt. Să te aibă și pe dumneata Dumnezeu în pază, că timpurile-s tulburi, și primejdii – berechet, la tot pasul.

*Căruțele se opresc. Vlaicu coboară și se îndreaptă spre o clădire arătoasă, împrejmuită cu gard de piatră și cu o poartă înaltă. Vlaicu bate în poartă. Îi deschide o slugă.*

SLUGA (portarul):

- Pe cine căutați?

VLAICU:

- Pe bunul meu prieten, jupân Teodor.

PORTARUL:

- Îi plecat în port... Așteptă corăbii cu mărfuri din Veneția. S-a dus într-acolo dis-de-dimineată.

VLAICU:

- Atunci, rămâi cu bine!

*În pas grăbit, Vlăcuț ajunge în port. Se vede că știa bine locurile. În față îl izbi aerul răcoros de toamnă târzie al mării. Valurile loveau cu putere în debarcader. În port erau ancorate câteva zeci de corăbii moldovenești, venețiene, genoveze, turcești ș.a. Undeva, în depărtare, se vede Cetatea Albă. Pe chei, lume multă, înviorare, hamali care încarcă și descarcă corăbii. Vlaicu îl ajunge pe un negustor. Încearcă să intre în vorbă cu el.*

VLAICU:

- Pe jupân Teodor îl caut. Nu știți, cumva, pe unde-l pot găsi?

NEGUSTORUL:

- Vedeti în capul debarcaderului, acolo la corăbiile venețiene.

*Vlăcuț își iuți pasul și în câteva clipe ajunge la destinație. Observă un supraveghetor și-l întreabă: Pe jupân Teodor, unde-l pot găsi?*

*Supraveghetorul: Iată-l, tocmai coboară de pe corabie.*

*Vlăcuț se îndreaptă într-acolo și îl așteaptă până ajunge pe chei.*

VLAICU:

- Jupâne Teodor!

*Teodor ridică privirile și-l examinează.*

VLAICU:

- Ei, mă recunoști? Îți mai aduci aminte?

TEODOR:

- O, pane Vlăcuțule, câți ani au trecut! Pe unde ai umblat atâta amar de vreme? De cât timp n-ai mai dat pe la Cetatea Albă... Nu cumva te-ai pornit spre locurile sfinte că de aici mulți pelerini urcă pe corăbii spre Sfântul Mormânt?

VLAICU:

- Ba chiar pe dumneata te caut, că am venit cu o treabă.

TEODOR:

- Da, da, știu, cu ani în urmă, veneai cu cai și cu vite la Cetatea Albă, că aici se fac vânzări bune și acum.

VLAICUL:

- Tocmai despre asta vroiam să-ți vorbesc.

*Se cuprind bărbătește, apoi cei doi vechi prieteni se îndreaptă spre o casă din apropiere.*

TEODOR:

- Aici e toată gospodăria mea negustorească. Putem sta la un pahar de vorbă.

*Intră, se așează.*

VLAICU:

- Jupâne Teodor, am venit la Cetate cu alte treburi... Că de când Petru voievod i-a tăiat capul cumnatului meu Bogdan, sunt pribeag și eu, și sora și nepotul meu.

TEODOR:

- Și acum, ce ai de gând?

VLAICU:

- Dacă ții minte, Măria Sa Bogdan Vodă avea un fiu, Ștefan.

TEODOR:

Da cum să nu? Era băiat bălăior cu ochi mari albaștri, isteț și iute ca un...

VLAICU:

- Păi, frate, Ștefan s-a făcut bărbat în toată firea. Că au trecut niște ani de atunci.

TEODOR:

- Îmi închipui și eu.

VLAICU:

- Ei bine, jupâne, Ștefan și-a pus în gând să-și răzbune tatăl, să ia scaunul domnesc. Are oameni care îl ajută. Și Dracula voievod e de partea sa.

TEODOR:

- Și eu?

VLAICU:

- Am venit să-ți cerem ajutor, să pui umărul cu ce poți, că în primăvară pornim spre Suceava.

TEODOR:

- Așa, așa...

VLAICU:

- Și dacă poți, ne trebuie și arme, și ceva bani că dacă izbânda va fi de partea noastră, Ștefan va face totul ca să-ți meargă bine negoțul și la Suceava, și la Liov, și la Cracovia.

TEODOR:

- Ei, atunci, Dumnezeu să vă ajute... Dar mai ții minte că am patru prăjini de vie nu departe de cetate. Toamna asta am făcut un vin...

*Teodor plioscăie din limbă a plăcere și zice: Ai să vezi, pane Vlaicule! Intră o slugă și le aduce un ulcior cu vin, legume și câțiva pești.*

TEODOR:

- Atunci, ... să ne trăiască Ștefan vodă !

————— Scena 13. —————

## Campania asupra Sucevei

*P*rimăvara lui 1457. Lupta de la „câmpul Direptate”, încleștați în luptă pe de o parte și de alta, câte 6 mii de oșteni (călărași, mercenari și



*țărani pedestri). Scene de luptă, cad răpuși de arme oșteni. În prim plan, Ștefan cu anturajul său, toți pe cai: unchiul Vlaicu, Cozma, Oțel, Ciopei, cumnatul Isaia, Goian, Iliăș, care observă atent desfășurarea luptei, dând porunci căpitanilor săi (Prodan, Duma, Stanciu, Cristian și Decusar).*

ȘTEFAN:

*către Prodan:*

- Căpitane, alătură-te steagului de Orhei al lui pan Galeș! Frânați înaintarea călărașilor lui Petru. Cum numai aceștia vor trece pârâul, împrășcați-i cu săgeți. Opriți-i în mazăgă și loviți din plin!

ȘTEFAN:

*către Căp. Duma:*

- Apropie-te iute de flancul drept, unde dă vitejește lupta boierul nostru pan Iliăș. Ia o samă de călărași veniți de la Cetatea Albă și loviți-i cu putere pe mercenarii lui Petru,ăștia se dau repe-de bătută când văd că izbânda nu le aparține.

ȘTEFAN:

*către Decusar:*

- Acuma e rândul tău, căpitane Decusară să-ți arăți vitejia! Lovește-i din flanc și din spate, taie-le căile de retragere!

*Unitățile mult mai bine organizate și mai bine înarmate ale lui Ștefan și cavaleria rapidă a lui Dracula (condusă de căpitanul Decusară), către sfârșitul zilei, au înclinat balanța succesului de partea lor.*

ȘTEFAN:

*Urmărește în continuare lupta, apoi către Vlaicu:*

- Unchiule, a sosit și rândul nostru! Cu pedestrima de la Bacău îi lovim pe centru, le spargem rândurile și-i călcăm în picioare!

*Mulți oșteni sunt luați prizonieri, trec de partea lui Ștefan o parte din boierii lui Petru cu unitățile lor. Se apropie și mitropolitul Teoctist. Ștefan își regrupează forțele, adună din nou sfetnici în jurul său. De cealaltă parte, Petru voievod vede că se apropie înfrângerea și bate în retragere, apoi o ia la sănătoasa.*

PRODAN:

- Măria Ta, lui Petru îi scapără copitele!

ȘTEFAN:

- Vezi Căpitane, să nu ne scape ! Calcă-l pe urme!

VLAICU:

- Izbândă, Măria ta!

Petru Aron e bătut!

Trăisacă Vodă Ștefan!

— Scenă 14. —

## O întorsătură neașteptată

*Ștefan înconjurat de boieri, văzându-l pe Teoctist, însoțit de câțiva preoți, apropiindu-se de el, sare de pe cal și îi iese înaintea, cade în genunchi, sărutându-i poala.*

ȘTEFAN:

- Blagoslovește, sfinte Părinte!

TEOCTIST:

*făcând semnul crucii:*

- Dumnezeu să te aibă în pază, fiule, și să te ajute în toate. Am poruncit să pregătească slujba de miruire în biserica domnească din Suceava.

ȘTEFAN:

*ridicându-se din genunchi:*

- Ba nu, înalt preasfințite, miruirea o vei face aici!

TEOCTIST:

- Cum... pe câmpul de bătaie? Unde s-a mai văzut una ca asta!

ȘTEFAN:

- Găsim noi un lăcaș al domnului în satul din apropiere.

— Scena 15. —

## Încoronarea lui Ștefan

*C*eremonia miruirii și încoronării într-o biserică de lemn a unui sat, după obiceiul încoronării împăraților bizantini. În altar mitropolitul și câțiva preoți pregătesc încoronarea. Răsună cântări bisericești. În biserică asistă boieri cu cneghinele lor, căpitani și maica Oltea. Ștefan, condus de doi preoți, se închină la porțile împărătești ale altarului, apoi se închină și sărută icoane de pe iconostas. Peste tot - lumânări aprinse. Mitropolitul cu soborul de preoți, oficiind slujba, iese din altar, se oprește în fața lui Ștefan, acesta sărută Crucea, Sf. Evanghelie și mâna mitropolitului, apoi doi preoți îl conduc pe Ștefan în mijlocul bisericii, îl așează pe un scaun domnesc improvizat. Se apropie mitropolitul cu soborul de preoți, care îl miruiește și îi pune coroana de domn pe cap. Soborul de preoți cântă.

BOIERI ȘI MULȚIME:

- Mulți ani trăiască! Trăiască Maria Sa, Vodă Ștefan!

*Ieșirea din biserică sub uralele mulțimii adunate. Noului domn i se aduce calul (de către Toma), pe care Ștefan nu reușește să-l încalece din prima încercare.*

TOMA:

*către Ștefan:*

- Maria ta, nu te fâstâci, e cal, nu-i muiere, mai cu îndrăzneală!

ȘTEFAN:

*supărat de gluma prostească a slugii sale:*

- Ei, lasă, lasă...

*Un murmur în mulțime, pe ici colo cineva râde. Între timp, Ștefan face a doua încercare de a încăleca, de astă dată izbutită. Alt murmur de ușurare în mulțime.*

*În gloata adunată, doi țărani:*

PRIMUL ȚĂRAN:

- Da cine o mai fi și vodă ăsta? De când țin minte s-au schimbat vreo zece în biata țară?

AL DOILEA ȚĂRAN:

- E vodă Ștefan, feciorul lui Bogdan vodă, celuia de i-a tăiat capul Petru vodă.

*Ștefan, însoțit de boierii și comandanții săi de oaste și mulțime, pornește spre Suceava. În mulțime o observă pe Marușca. Privirile lor se întâlnesc. Ștefan e cutremurat de revederea cu totul neașteptată.*

ȘTEFAN:

*își spune în gând:*

- Doamne, și eu unde credeam că s-a prăpădit în noaptea ceea blestemată. Și cât e de frumoasă Mușețica, chiar mai frumoasă decât în seara aceea...

*Tulburarea din suflet nu și-o dă în vileag, continuându-și mândru calea. Fâlfâie flamurile în vânt. Țara este în pragul Sfințelor Paști cu pregătirile respective de sărbătoare.*

————— Scena 16. —————  
Revederea

*Alaiul lui Ștefan cu boierii, căpitanii săi, cu multă oaste și altă lume țin drumul spre Suceava. Trec printr-un sat. Țărani, femei, copii ieșiți la porțile ogrăzilor lor. Copii cățărați pe garduri și pe copaci de o parte și de alta a drumului. Privesc cu interes alaiul. La poartă a ieșit Călin (țăranul care l-a ascuns în car pe Ștefan) cu soția sa însărcinată.*

CĂLIN:

*către soție:*

- Mărioară, uite-l pe voinicul cela, pe care l-am ascuns atunci...

MĂRIOARA:

- Care-i ..., care-i?

CĂLIN:

- Uite-l acela călare, în fruntea alaiului.

MĂRIOARA:

- Nu cumva o fi el vodă?

CĂLIN:

- Ca să vezi Mărioară cum se întorc vremurile?

*În același timp, Ștefan îl observă pe Călin, oprește alaiul, se dă jos, spre marea uimire a tuturor, a boierilor și a prostimii, se apropie de Călin și îl îmbrățișează.*

ȘTEFAN:

- Căline, frate, vezi că ne-am întâlnit din nou!

*Călin puțin cam fâstâcit de marea cinste pe care i-a oferit-o vodă:*

CĂLIN:

- Da, Măria Ta, iată și muierea mea.

ȘTEFAN:

- Și cei de pe gard ?

CĂLIN:

- Îs flăcăii mei, Măria Ta: Florin, Ion, Vasile, Simion și, slava Domnului, mâine-poimâine, Mărioara mă va bucura cu încă un prunc, de va fi băiat îl botez cu numele Măriei Tale!

ȘTEFAN:

*puțin înduioșat de cele auzite:*

- Ei, Căline, mă faci să-ți fiu încă o dată dator.

*Și întorcându-se spre boierii săi:*

Logofete Dobrul! Scrie carte de la mine, pentru Călin, că-i dau loc de sat dincolo de Prut cu pădure, imaș și cu fânețe și loc de arătură cât îl va ține puterile.

CĂLIN:

*încă și mai tare emoționat:*

- Măria Ta, Măria Ta...

ȘTEFAN:

- Rămâi cu bine, Căline!

*Se adresează către Dobrul:*

Rogu-te logofete, vezi cât mai curând să ajungă acest uric la prietenul nostru.

*După care alaiul porni mai departe.*

————— Scena 17. —————

## Suceava îl întâmpină pe Ștefan vodă

*Urbea Suceava îl întâmpină cu sunete de clopote pe la toate bisericile și mănăstirile, cu urale ale mulțimii. Ștefan călare își continuă calea spre reședința domnească, însoțit de tot alaiul. Din mers se apropie de Ștefan căpitanul Prodan (tot călare).*

PRODAN:

- Iertare, Măria Ta! Am o veste nu prea bună.

ȘTEFAN:

- Nu l-ați prins?

PRODAN:

- Petru fu mai prevăzător decât noi. Și-a pregătit temeinic calea de retragere, având cai de schimb, o luă mult mai departe. Și noi i-am pierdut urma, se pare că a fugit la leși.

ȘTEFAN:

- Tpfiiuuu.... Drăcie, ne-a scăpat, nenorocitul!  
Numai mormântul l-ar salva de pedeapsa mea!

————— Scena 18. —————

## Ștefan și Marușca

*Seară de mai. Odaia de odihnă a voievodului cu fereastră deschisă spre o grădină cu pomi în floare, cu ciripit de păsări. Ștefan cu tânăra Marușca.*

ȘTEFAN:

- Marușca, Mușetica mea, credeam că te-am pierdut pentru totdeauna, în noaptea cea groaznică.

MARUȘCA:

- Mai bine să uităm ...

ȘTEFAN:

... și să ne bucurăm că ne revedem. Când te-am văzut în mulțime, mi-au crescut aripi și am uitat de toate.

MARUȘCA:

- Și că ai devenit domn al țării?

ȘTEFAN:

- Tot, tot am uitat. De când te-am revăzut, mă gândesc numai la tine și am poruncit să aflu unde ești. Acum ești lângă mine, Mușetica mea. Vino mai aproape.

*Marușca stă ca împietrită la câțiva pași de ușă. Ștefan se apropie încet, îi ia mâinile în palmele sale, i le sărută cu gingășie, apoi mâinile lui alunecă ușor în sus de-a lungul brațelor, gâtului, frunții, pleoapelor, buzelor. Apoi mâinile puternice ale lui Ștefan alunecă în jos, abia ating pieptul, apoi el încet se lasă în genunchi cuprinzându-i coapsele, alunecă în jos până la glezne. Marușca la rândul ei coboară mâinile în chica bogată a lui Ștefan, îi răvășește părul.*

*Ștefan își cufundă capul în poala Marușcăi, repetând șoptit „Mușetica mea, Mușetica mea” ...*

— Scana 19. —

## Sala tronului

*D*imineată. Sala tronului din palatul domnesc de la Suceava.



În adâncul sălii - instalat scaunul domnesc, iar pe ambele părți - scaune înalte, unde de obicei se așează boierii din sfatul domnesc (16-18 la număr): Mitropolitul Teoctist, Cozma (bătrân), Manoil (bătrân), Vlaicu (de vârstă medie), Oană Julici, Goian, Galeș (medie), Costea (medie), Iliăș, Petru Ponici, Ciopei, Oțel (bătrân), Crasnăș, Isaia, Stanciu, Zbie-rea (medie), Dobrul (medie), Prodan, Cristian și Duma (ultimii trei de vârsta lui Ștefan).

Adunarea sfatului domnesc, unde se discută împărțeala rangurilor.

ȘTEFAN:

- Înalt Preasfințite Teoctist și voi boieri Dvs., am stat de am chibzuit împreună cum să diriguim mai bine treburile țării, cum să ținem necălcate hotarele. Țin mult la voroava înțeleaptă a domniilor voastre și după cum ne-am înțeles îi înzestrăm cu dregătorii pe credincioșii noștri boieri și pe cei mai viteji căpitani.

BOIERII:

*aproape în cor:*

- Așa este, Măria Ta. Așa este.

ȘTEFAN:

- La Cetatea Albă, îi încredințăm pârcălăbia unchiul nostru Vlaicu, să aibă grijă de toate ținuturile de la Nistru și Mare. Așa este, pan Manoil?

MANOIL:

- Precum spui, Măria Ta.

ȘTEFAN:

- La cetatea Neamțului, în rang de pârcălab îl ridicăm pe boierul nostru Ciopei.

CIOPEI:

- Slugă credincioasă până la moarte ți-oi fi!

## Împărțirea rangurilor continuă

ȘTEFAN:

- În cetatea de scaun a Sucevei îi ridicăm pe boierii Iliș și Petru Ponici. Panului Dobrul îi încredințăm rangul de mare logofăt să aibă grijă de cancelarie, iar căpitanii Prodan și Duma vor rămâne la curte la porunca mea.

Boieri Dvs.! V-am ridicat la slujbe înalte, dar să știți că veți sluji nu mie, ci țării, norodului acestuia năpăstuit, bunăstarea voastră trebuie să fie și bunăstarea lui, norodul are nevoie de pace și de înțelegerea noastră. Greutăți vor fi multe... Vom reîntregi hotarele țării, au nu ne trebuie Hotinul sau Chilia, că ale Moldovei au fost?... De vom fi uniți, le vom isprăvi pe toate !

— Scenă 20. —

## Scrisoare către regele Cazimir

*C*ancelaria domnească. În jurul unei mese lungi stau câțiva dieci (3-4), trudesca asupra unor documente. În încăperea intră Prodan, care ține ușa, apoi intră Ștefan.

ȘTEFAN:

- Bună dimineața și Doamne ajută, logofeții mei!

DIECII:

*se ridică, se închină și răspund aproape în cor:*

- Să trăiești, Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Și logofătul Dobrul?

UNUL DIN DIECI:

- Este, ticluiește o scrisoare, arătând cu mâna spre o ușă, conducân-

*du-l pe Ștefan. Ștefan intră, găsindu-l pe Dobrul aplecat asupra unei scrieri.*

ȘTEFAN:

- Pane Dobrul, ai isprăvit epistola către regele leșesc Cazimir, Manoil solul nostru, așteaptă poruncă.

DOBRUL:

- Precum mi-ai poruncit, Măria Ta, am scris tot ce-ai convenit cu boierii.

ȘTEFAN:

- Am tot chibzuit o noapte întreagă și zic eu, să-i scriem craiului și de Petru. Ajunge cât ne-a tulburat hotarul.

DOBRUL:

- Dar să-ți citesc, Măria Ta, să chibzuim împreună.

*Dobrul începe a citi: „Din mila lui Dumnezeu, Noi Ștefan voievod, Domn al Țării Moldovei ...”,*

*lectura scrisorii o continuă solul lui Ștefan, pan Manoil, în sala tronului din Cracovia a regelui Cazimir al Poloniei „... și cer Mărite rege ca și Hotinul care a fost din veci al Moldovei să revină în hotarele țării mele”. Manoil înmânează regelui scrisoarea.*

REGELE CAZIMIR:

- Din partea noastră suntem gata să urmăm condițiile luminatului domn al Moldovei , și în privința cetății Hotinului și în privința lui Petru, în schimb cerem ca Ștefan voievod să ne fie vasal credincios, prieten prietenilor noștri și dușman dușmanilor noștri.

MANOIL:

- Îi voi transmite întocmai voroava Măriei Tale, slăvitului nostru voievod.

— Scena 21. —

## Sfatul Domnesc

*Titre: Au trecut 5 ani*

**C***u evidentă încordare, în Sfatul domnesc (în Sala tronului) se discută aprins intenția lui Ștefan de a porni asupra Chilei.*

ȘTEFAN:

*cu fermitate în glas:*

- Chilia a ținut-o bunicului meu Alexandru voievod și pe drept trebuie să ne aparțină! Aduceți-vă aminte, cei mai vârstnici ca noi, cât aur aducea Chilia în vistieria țării. Și profitând de slăbiciunea Moldovei a pus mâna pe ea craiul Ungariei. Cu ce drept? Vă spun cu hotărâre: voi porni cu toată puterea asupra cetății!

*Înviorare mare între boierii sfatului. Pe fețele lor se citește neîncredere și dezaprobare.*

MANOIL:

- Măria Ta, aceasta va trezi mânia regelui Matiaș al Ungariei.

COZMA:

- Dar și a negustorilor venețieni, Mărite Voievod, căci știi prea bine că lor le aparține negoțul din târgul Chilei.

STANCIU:

- Dar și turcului nu-i va plăcea gestul Măriei Tale.

MANOIL:

- Asemenea pas nechibzuit, de a te pune în poară nu numai cu ungurii, dar și cu turcii ar fi curată nebunie.

GOIAN:

- Să mai chibzuim, Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Chilia și Dunărea au fost în stăpânirea Moldovei și trebuie să fie pentru totdeauna ale noastre! Eu zic boieri, Dumneavoastră, că acum e momentul cel mai potrivit. Puterile sultanului sunt împrăștiate și duc războaie grele, iar regele Matiaș de abia și-a luat scaunul și nu are putere să ne steie împotriva.

*Sare din tron și exclamă:*

Vă cer supunere și îndeplinirea poruncilor! Au, nu sunt eu domn în țara asta!? (cu voce răspicată). Eu voi merge asupra Chilie! Poruncesc părcălabilor să ridice steagurile de oaste! Ne întâlnim cu toții la praznicul de Duminica Mare lângă Vaslui. Voi duce eu oastea în război!

*Toți boierii se ridică, ies agitați:*

MANOIL:

- Curată nebulie!

GOIAN:

- Nesăbuintă mare!

*Ștefan se lasă din nou în scaunul său domnesc, rămâne dus pe gânduri.*

*Observă că a rămas Vlaicu:*

ȘTEFAN:

- Și tu, unchiule, ești împotriva?

VLAICU:

- Să mai zăbovim, Măria Ta, să chibzuim. Nu-i vorbă, n-ar fi rău să readucem Chilia la sânul țării, dar avem putere? Oastea noastră luptă mai mult în câmp deschis, sau în Codri, pe când cetăți nu prea știm a bate?

ȘTEFAN:

- Dacă nu știm, vom căuta să învățăm și acest meșteșug ! ...

*Discuția se întrerupe pe neașteptate, ușa se deschide și apare mai-  
ca Oltea. Apariția ei neașteptată îl surprinde pe voievod.*

ȘTEFAN:

- Maică, ce s-a întâmplat?

OLTEA:

Te miră faptul?

ȘTEFAN:

*puțin încurcat de îndrăzneala maicii sale:*  
... Știu că intri foarte rar aici.

OLTEA:

- O treabă de neamânat, fiule. Trebuie să-ți vorbesc! Toată curtea  
e un stup de albine!

ȘTEFAN:

- Despre ce e vorba, maică?

OLTEA:

- Despre nesăbuița ta, fiule! Vezi bine, că războiul poate  
aduce biruință, dar și înfrângere grea, și nu știe nimeni ce se poate  
întâmpla, precum spune vorba veche și înțeleaptă că „nemulțami-  
tului i se ia darul” .

ȘTEFAN:

- Nu am timp de voroavă deșartă, maică!

*Pentru prima dată, Oltea văzu că nu-i în stare să-și stăpânească  
fiul. Nu-l mai văzuse niciodată până atunci atât de înfocat, neînduplecat  
și plin de hotărâre. Ea se văzu nevoită pentru prima dată să-l implore,*

*căci nu mai era în stare să-i poruncească.*

OLTEA:

- Te implor fiule! Țara de abia s-a liniștit după atâtea războaie,  
dar tu ...

ȘTEFAN

*o întrerupe:*

- Ba nu, maică, trebuie să merg asupra Chiliei !  
În scurtă vreme, vei pleca la cetatea Neamț, acolo vei fi în grija  
pârcălabului Ciopei.

*Se ridică brusc și părăsește în mare grabă sala tronului.*

— Scena 22. —

## Asediul Chiliei

*Început de vară. Cetatea Chilia de la gurile Dunării, stăpânită de o garnizoană a regelui Ungariei. Este bine întărită din toate părțile, înzestrată cu tunuri de apărare. Oastea lui Ștefan, care încearcă să cucerască cetatea, este înzestrată cu armele lor tradiționale: sulite, topoare de luptă, arcuri cu săgeți, buzdugane, scări de asalt.*

*Ștefan cu pârcălabii săi: unchiul Vlaicu, Iliăș, Petru Ponici, Isaia, Prodan, Cristian, Stanciu ș.a., situați pe o colină din preajma cetății, urmăresc mersul luptei .*

*Căpitaniii lui Ștefan își duc steagurile de oaste în luptă, încercând să se apropie cât mai mult de zidurile cetății. Cei din cetate se apără cu dârzenie, respingând un atac după altul. Ștefan încearcă să-și regroupeze forțele și prin comenzi scurte îi încurajează pe oștenii săi să meargă la asaltul hotărâtor.*

ȘTEFAN:

*se adresează către spătarul Isaia:*

- Acum a sosit clipa hotărâtoare! Dușmanul este istovit. Lovește cu steagurile tale de oaste din toate părțile și cetatea va cădea.

SPĂTARUL ISAIA:

- Pornesc îndată, Măria Ta, oștenii mei ard de nerăbdare să intre în luptă!

*În aceeași clipă, spătarul Isaia ridică sabia de-asupra capului, ca semn de atac. De după colină se ridică fulgerător un grup mare de călărași. Când părea că oștenii pedestri și călărașii lui Ștefan erau foarte aproape de ziduri, cetatea se zgudui de bubuituri puternice. Așa ceva oștenii moldoveni nu mai văzuseră și nu mai auziseră nici o dată. Din cetate au început a bate cu toată puterea tunurile apărătorilor. Ghiulele zburau ploaie din gurile tunurilor, căzând peste oștenii lui Ștefan, provocând mari pierderi, dar și aducând spaimă și mare învălmășeală, făcându-i să bată în retragere.*

*Ștefan cu sfetnicii săi, văzându-și oastea descumpănită și pe cale s-o ia la fugă de sub zidurile cetății în aceeași clipă, hotărî ca personal să intre în luptă, ci ai săi, văzându-l, să prindă din nou la curaj și să-l urmeze. În goana mare a calului Ștefan s-a aruncat în luptă. Pentru un timp scurt, pilda personală a lui Ștefan a avut efectul scontat. Dar în câteva clipe, din cetate au răsunit alte salve de tun. Ploaia de ghiulele s-a repetat. Una din ele l-a lovit rău în piciorul stâng, aruncându-l în aceeași clipă la pământ, Ștefan pierzându-și cunoștința. Pomenindu-se alături, unchiul Vlaicu sări iute de pe cal și se aplecă asupra lui Ștefan. Încearcă să aprecieze situația, pipăindu-l în grabă pe voievod, constatând că Ștefan respiră, dar îi sângerează puternic piciorul.*

VLAICU:

- Ștefane, ești viu?  
Strigă către oșteni:



Încetăm lupta, ne retragem!

*Ajutat de câțiva oșteni, l-au ridicat pe Ștefan, părăsind în grabă câmpul de luptă.*

Fiecare pârcălab să-și adune oștenii.

— Scena 23. —

## Ștefan în fața cetății Neamț

*Noapte înstelată, sub zidurile cetății Neamț. Mulțime de care, călărași și oșteni pedestri de-ai lui Ștefan, frânți de oboseală, răniți. Voievodul stă culcat într-un car, alături se află unchiul Vlaicu și alții.*

ȘTEFAN:

*Revenindu-și din leșin, dar după expresia feței (palid, grimasă de durere) se observă ușor că rana îl supără rău. O împrejurare îl încurajează pe Ștefan: el constată că nu a fost părăsit de ai săi:*

- Apă!

UNUL DIN CĂPITANI:

- Da, Măria Ta! Rogu-te!  
*Ridicându-i capul.*

ȘTEFAN:

- Unde am ajuns, la Suceava?

VLAICU:

- Ba nu, Măria Ta, la cetatea Neamț, precum ne-ai cerut!  
Spuneai că vrei s-o vezi numai decît pe maica Oltea!

ȘTEFAN:

- Unchiule Vlaicu, cumnate Isaia, Prodane, vă mulțumesc

că nu m-ați părăsit, dar unde-i Cristian căpitanul? Nu-l văd?

PRODAN:

- A căzut sub cetate ca mulți din oștenii săi, căpitanul s-a bătut vitejește, Măria Ta.

*Apariția neașteptată a mulțimii, sub ziduri, i-a pus în alertă pe străjerii cetății. Pe turnul de deasupra porții s-au aprins făclii. La lumina lor se puteau vedea oștenii, care încearcă să deslușească ce se întâmplă jos.*

ȘTEFAN:

*către ai săi cu glas slăbit:*

- Cere-ți să se deschidă porțile!

*Un armaș bate puternic în porți. La lumina făcliilor, câțiva oșteni de pază îi urmăresc de pe zidurile cetății pe cei sosiți.*

O VOCE DIN CETATE:

- Cine sunteți, ce căutați în puterea nopții?

OȘTEANUL:

- Deschideți, la porțile cetății se află Măria Sa, Ștefan Vodă!

O VOCE DIN CETATE:

- Așteptați!

O VOCE DIN CETATE:

*După o pauză de așteptare și liniște, aceeași voce din cetate:*

- Ni s-a poruncit să nu deschidem!

OȘTEANUL:

*Oșteanul, bătând și mai tare în poartă:*

- Dar vi se poruncește să deschideți cât mai grabnic! Măria Sa este rănit și sleit de puteri! (*urmează alte bătăi puternice, mai insistente*). Măria Sa cere s-o vadă pe maică-sa Oltea!

O VOCE DIN CETATE:

- Așteptați! Se pare că cneghina Oltea este în rugă ... e vreme târzie!

ȘTEFAN:

- Chemați-o numaidecât pe mumă-mea! Trebuie s-o văd!

*După câteva clipe de așteptare, în liniștea nopții, de pe turnul porții răsună o voce de femeie.*

OLTEA:

*pe un ton hotărât, poruncitor:*

- Cine hoinărește fără treabă în toiul nopții, face zarvă și-mi tulbură liniștea?

ȘTEFAN:

- Eu, Ștefan, maică, fiul tău! Poruncește să-mi deschidă. Numai la tine pot găsi sprijin și mângâiere, am nevoie de ajutor!

OLTEA:

- Străine, spui că ești fiul meu!? Dar nu se poate! Fiul meu e la război și va veni biruitor! Mergi cu Dumnezeu în drumul tău!

ȘTEFAN:

- Eu sunt maică, Ștefan! Deschide, rana-mi sângerează, sunt frânt de oboseală!

OLTEA:

De ești tu, acela, Ștefan,  
Nu ți-s maică eu,  
Du-te la oștire,  
Pentru țară mori  
Și-ți va fi mormântul  
Încoronat cu flori!

————— Scena 24. —————

## Ștefan în cugetări

**C**urtea domnească de la Suceava. Iatacul intim al domnului. Noapte, în adâncul dormitorului, la lumina candelii, se vede icoana cu chipul lui Iisus Hristos. Ștefan, cufundat în reflecții adânci, mișcându-se încet (șchiopătând) de-a lungul odăii, ba îndepărtându-se, ba apropiindu-se de icoană.

ȘTEFAN:

*Monolog interior.* „Ce este omul pe pământ, Doamne? Și cine sunt eu? Pentru ce M-ai trimis înastă lume? Care-i rostul meu pe acest pământ plin de păcate și dureri?

Mi-am dorit mult, Iisuse, să devin domn al Moldovei, să-mi răzbun tatăl, să readuc Chilia în hotarul țării, dar cât de mult am dorit să devin un Alexandru Macedon... Și ce am reușit din toate acestea? Mai nimic! Poate doar aceea că am înmulțit numărul dușmanilor țării, am fost bătut și înjosit la Chilia, ba încă și respins de propria-mi mamă...

Doamne, viața aceasta e atât de scurtă și trece atât de repede... Mai ieri eram copil ..., ca mâine voi fi moșneag și ce va rămâne după mine?”

*Ștefan cade în genunchi în fața icoanei, își face semnul crucii și pronunță:* „Întru lauda și slava Ta, Hristoase Doamne, voi zidi lăcașe sfinte: mănăstiri și biserici. Ajută-mi să-mi recapăt tăria și încrederea. Dă-mi, Doamne, putere să izbândesc în toate câte mi-am pus în gând! Să stăpânesc și să apăr această țară, să-i ridic măreția și gloria pierdută, să stau zid la hotare, să cunosc bucuria izbândeii și fericirea pământului meu ...”

————— Scena 25. —————

## Marușca și Ștefan în doi

*Curtea domnească de la Suceava. Iatacul intim al domnului. În jurul lui Ștefan, care e culcat în pat, se porăiește vraciul care termină pansamentul și iese.*

MARELE POSTELNIC COSTE:

- Ce dorință mai ai, Măria Ta?

ȘTEFAN:

- Acum postelnice, lasă-mă de unul singur.

POSTELNICUL:

- Ascult, Măria Ta.

*Postelnicul plecat îndărăt se îndreaptă spre ieșire.*

ȘTEFAN:

- Ba nu, mai zăbovește un pic, postelnice. Uite ce, poruncește să fie găsită domnița Marușca. Sunt nerăbdător s-o văd.

POSTELNICUL:

- La porunca Măriei Tale! Semn bun, se vede că vraciul își face de minune treaba.

*Zâmbesc amândoi.*

*În scurtă vreme își face apariția Marușca. Aceeași expresie luminoasă și plină de bunăvoință a feței, aceleași mâini gingașe și albe.*

MARUȘCA:

- Măria Ta ?

*Ștefan îi face semn cu mâna, ea se așează cu sfială pe marginea patului.*

MARUȘCA CONTINUĂ:

- Iată-mă-s lângă tine. Credeam că te-am pierdut.

ȘTEFAN:

- Mușețica mea, de câte ori ți-am spus să nu-mi zici „Măria Ta”.

MARUȘCA:

- De ai ști cum mi se strângea inima de durere, când se vorbea că ai fost rănit de moarte la cetate...

ȘTEFAN:

... pe lumea asta nu am altă suflare de om mai aproape de inima mea...

MARUȘCA:

- Ștefane, dragul meu ...

ȘTEFAN:

... doar tu îmi ești cel mai drag și cel mai scump om pe lumea asta.

*Scenă de gingășie, care trece în împreunare totală... Cei doi, culcați alături, continuă.*

ȘTEFAN:

- Mușețica mea, vreau să fim mereu împreună, floarea mea dragă.

MARUȘCA:

- Crezi că se poate una ca asta?

ȘTEFAN:

- Rămâi aici la palat, îi poruncesc postelnicului să-ți pregătească o odaie.

MARUȘCA:

- Precum știi, pentru tine sunt gata la orice.

— Scena 26. —

## Succes diplomatic

*Sala tronului. Ștefan, refăcut fizic și moral, împreună cu Dobrul logofăt. Intră Manoil, care ține în mână o scrisoare (pergament în sul, pecetluită), îi salută.*

MANOIL:

- Să trăiești, Măria Ta!

ȘTEFAN:

- Ce vești ne aduci, pane Manoil?

MANOIL:

- Am îndeplinit întocmai porunca Măriei Tale. Aduc mult așteptata carte de la regele Cazimir al Poloniei.  
*și-i întinde scrisoarea.*

ȘTEFAN:

*o ia și o readresează logofătului Dobrul.*  
- Citește logofete.

DOBRUL:

*Acela o desface, o examinează atent, apoi îi spune:*  
- Măria Ta, văd că luminatul rege al Țării Leșești arată multă bunăvoință și scrie că retrage garnizoana sa din cetatea Hotinului...

ȘTEFAN:

*cu bucurie în glas:*  
- În sfârșit! Hotinul e din nou al nostru!

MANOIL:

- Iată că după atâtea solii trimise la Cracovia și atâtea presiuni cu oaste asupra voievodatelor leșești, regele s-a văzut nevoit să ne întoarcă ce-i al nostru!

ȘTEFAN:

Voi trimite cât mai curând la Hotin un pârcălab să preia cetatea.  
*Ștefan exclamă cu aceeași bucurie în glas:*  
 Acum e rândul Chilei!

DOBRUL:

- Asta nu-i totul, Măria Ta, craiul mai scrie că, precum ai cerut, îl alungă pe ucigașul tatălui tău din Polonia.

ȘTEFAN:

....Acum ne va fi mai ușor să punem mâna pe el.

APRODUL:

*anunță:*

- La porunca Măriei Tale, a sosit pan Herman.

ȘTEFAN:

- Să intre!

PAN HERMAN:

*Își face apariția pan Herman. După o plecăciune, zice:*  
 - Să trăiești, Măria Ta!

ȘTEFAN:

*către pan Dobrul și Manoil:*

- Vă mulțumesc, boieri Dvs., pentru vestea bună, pentru slujba dreaptă și credincioasă.

*Către Dobrul*

- Pregătește-i din partea mea Alteței Sale, regele, carte de mulțumire și spune-i că rămân a sa slugă supusă.



*Dobrul și Manoil ies. Rămâne Herman. Ștefan îi face semn și Herman se așează.*

ȘTEFAN:

- Demult vroiam să te cunosc, pane Herman, dar m-au împiedicat treburile. Am aflat despre tine de la buna mea maică, care a stat un timp la cetatea Neamț și a văzut că ești slugă pricepută, mi s-a mai spus că le vorbeai celor din cetate de bombarde și tunuri, și fel de fel de arme de foc, pe care le-ai văzut în alte țări.

HERMAN:

- Așa este, dar cu ce pot fi de folos Măriei Tale?

ȘTEFAN:

- Și mie îmi trebuiesc asemenea arme. Acuma îmi dau bine seama, că dacă aveam bombarde și tunuri la Chilia, cetatea era a mea. Meșterii noștri nu le pot face.

HERMAN:

- După câte știu eu, am putea să le găsim la armurierii din Bavaria sau Veneția, Măria Ta. Pe unii îi cunosc personal.

ȘTEFAN:

- Atunci pregătește-te de drum! Înțelege-te cu ei și spune-le că sunt gata să plătesc bani buni pentru armele lor. Dar am și o rugămintă proprie, vreau să am o spadă domnească. Am auzit că astfel de arme se fac la Florența.

HERMAN:

- Sunt gata să îndeplinesc orice poruncă a Măriei Tale!

— Scena 27. —

## O discuție dură

*Sala tronului.*

APRODUL:

– Măria Ta, au sosit sfetnicii pan Manoil și pan Vlaicu, cu ei e și maica Oltea. Spun că vor să țină sfat cu Luminăția Ta.

ȘTEFAN:

– Dar ce este? Ei bine, să intre.

BOIERI:

*Intră boierii Manoil, Vlaicu și Oltea. Boierii îl sălută în cor:*

– Să trăiești, Măria Ta!

ȘTEFAN:

– Să vă dea Domnul multă sănătate! Treceți mai aproape.  
*Toți se așează aproape de Ștefan, numai maica Oltea ceva mai de o parte.*

ȘTEFAN:

– Maică dragă, treci și Dumneata mai aproape.

OLTEA:

– Ba, rămân aici.

ȘTEFAN:

– Vă văd cam îngândurați ... slavă Domnului, în țară este liniște și pace, leșii ne-au întors Hotinul, iar rana de la picior nu mă mai chinuie.

ȘTEFAN:

*pe o voce mai vioaie:*

- Vraciul pe care mi l-ați adus de la Veneția a fost de ispravă...

VLAICU:

- Măria Ta, știi bine că ne bucurăm de veștile bune, dar trebuie să ne întoarcem la o vorbă a noastră mai veche...

ȘTEFAN:

*prefăcându-se că nu știe despre ce e vorba:*

- Care vorbă, unchiule?

VLAICU:

- Nu-i o taină pentru nimeni, căci până și slugile de la curte spun că Marușca va fi în curând Doamna Țării, noi, cei de față, avem îndrăzneala să-ți spunem, ba chiar să-ți cerem, ca Marușca să fie îndepărtată de la curte!

ȘTEFAN:

- Dar cui încurcă ea?

OLTEA:

- Ești fiul meu, Ștefane, și trebuie să-ți aduc aminte că ești Domn al țării și alături de tine trebuie să fie o fiică de neam împărătesc. Nu numai noi, dar și interesele și onoarea țării acesteia ți-o cer.

BOIERII:

*în cor:*

- Așa este, Măria Ta!

OLTEA:

- Da, Marușca e fiică de negustor bogat, dar nu poate fi pereche unui țar, precum ești. De azi înainte, ea nu are ce căuta la curte.

VLAICU:

Noi ți-am găsit și mireasă potrivită, de neam țarigrădean împărătesc.

MANOIL:

- Măriei Tale coroana Bizanțului i s-ar potrivi de minune!

VLAICU:

- Iată chipul zugrăvit al prințesei Maria Paleologhina.

*Și îi dă lui Ștefan un mic portret.*

ȘTEFAN:

*Ștefan examinează portretul și pe fața lui apare o grimasă respingătoare și exclamă cu putere:*

- Dar asta nu se poate!!!

*Și aruncă cu putere chipul zugrăvit.*

OLTEA:

*ridicându-se brusc de pe scaun:*

- Dar trebuie! Interesele țării ți le cere!

*Toți ies. Ștefan rămâne singur, cuprins de mari frământări și puternice trăiri interioare. Pe fața lui înroșită și crispată de durere sufletească se scurg lacrimi mășcate. E pus într-o situație deosebit de grea: de a alege între dragostea sa fierbinte pentru Marușca și interesele țării. Această stare el și-o revărsă printr-o erupție puternică de mânie, lovește cu mânie într-un vas de ceramică (o farfurie atârnată pe perete), pe care o zdrobește, tăindu-se adânc la mână într-un ciob, țâșnind sângele. Cade în genunchi în fața icoanei, făcând semnul Crucii cu mâna sângărândă: „O, Maică Preacurată, ajută-mă ... ”*

————— Scena 28. —————

## O noapte cu Marușca

*Noapte. Ștefan merge pe un culoar lung, luminat de făclii. Ajunge în dreptul unei uși (mari, de lemn), bate ușor în ușă. Așteaptă puțin, ascultă, dar nu se aude nimic. Bate puțin mai tare, de astă dată de după ușă se aude un zgomot ușor de pași.*

MARUȘCA:

- Cine-i acolo?

ȘTEFAN:

- Marușca, Mușețica mea, eu sunt.

*Se aude trasul zăvorului și în prag apare Marușca, în veșmânt de noapte. Cum numai se deschide ușa, Ștefan intră și în aceeași clipă o cuprinde și o copleșește cu toată puterea dragostei și gingășiei sale. O acoperă de sărutări din cap până-n picioare. Marușca îi răspunde cu aceleași gesturi. Cei doi rostindu-și în șoaptă reciproc numele, printre sărutări și îmbrățișări, dăruindu-se total unul altuia. După scena de dragoste, când cei doi tineri stau în liniște, întinși pe pat, Ștefan încearcă puțin cam încurcat să-i explice Marușcăi situația.*

ȘTEFAN:

- Mușețica mea... Floarea mea dragă...

MARUȘCA:

- Ștefane, tu? Ce s-a întâmplat? Nu înțeleg nimic, îmi pare că tănuiești ceva de mine? și privindu-l cu luare aminte. Nici o dată nu te-am văzut atât de abătut și îngândurat. Luându-i mâinile, observă mâna dreaptă pansată Și... cu mâna, ce-i? De fiecare dată era-i atât de vesel și senin.

ȘTEFAN:

- Boierii îs porniți împotriva mea.

MARUȘCA:

- Credeam că ai reușit să te împaci cu ei. Te vedeam că încercai să găsești un cuvânt bun pentru fiecare, cerându-le, ca la rândul lor, să te slujească cu credință.

ȘTEFAN:

- Așa este, dar nu le place ...

MARUȘCA:

- Ce nu le place?

ȘTEFAN:

- Că ești lângă mine Floarea mea dragă... Pentru binele nostru, dar mai ales al tău, va trebui să ne vedem tot mai rar... M-am gândit mult asupra viitorului nostru, dar trebuie să înțelegi că am pe umerii mei o mare povară – soarta țării acesteia, pentru care vreau să lupt și s-o apăr până la moarte.

*Marușca îl privea și îl asculta cu mare luare aminte. Dar, în câteva clipe, buzele ei au început să tremure, din ochii ei s-au desprins două lacrimi mari.*

MARUȘCA:

- Înțeleg, ... va trebui să ne despărțim.

ȘTEFAN:

- Da, dar nu de tot ... ne vom vedea, dar mai rar ... așa trebuie ...  
Mușetica mea.

MARUȘCA:

- M-a alarmat venirea ta la mine. Privirile tăioase și vorbele veninoase ale celor de la curte au devenit insuportabile pentru mine. Nu mă acceptă curtea, ei te vor alături de vreo prințesă de peste mări și țări, pe când eu...? Mă așteptam eu la una ca asta. Și dacă ai venit la mine, înseamnă că a venit clipa grea a despărțirii noastre.

ȘTEFAN:

- Dar nu ne despărțim, la sigur ne vom vedea... Te rog, Marușco... Pentru mai mare siguranță, vei pleca la mănăstirea Moldovița. Acolo vei fi în grija maicii Agapia. Eu am pus totul la cale, vei pleca chiar în această noapte. Totul rămâne în taină, Prodan, căpitanul, te va însoți.

————— Scena 29. —————

## La Palatul din Mangop

*Crimea. Palatul principelui Alexandru de Mangop. În vizită la principe – solul moldovean, pan Manoil.*

MANOIL:

- Luminat principe, Măria Sa Ștefan vodă îți trimite daruri și dorește să aibă legături cât mai strânse cu țara domniei tale.

ALEXANDRU:

- Îi mulțumesc slăvitului voievod al Moldovei și transmit-teți-i că sunt pătruns de aceeași dragoste creștinească față de el.

MANOIL:

- Ștefan vodă a rămas încântat de chipul zugrăvit al prințesei Maria, sora Luminăției tale, adus la Suceava de negustorul

nostru Teodor, pe care-l cunoaște multă lume bună de aici.

ALEXANDRU:

- Nu am decât să mă bucur împreună cu Măria Sa vodă Ștefan.

MANOIL:

- Domnul nostru s-ar bucura de marea cinste de a o avea alături drept Mare Doamnă a Țării Moldovei pe prințesa Maria.

————— Scena 30. —————

## Ceremonia de cununie a lui Ștefan cu Maria Paleologhina

*Suceava. Biserica domnească. Ceremonia de cununie a lui Ștefan cu Maria Paleologhina, condusă de Chir Teoctist și alți ierarhi, după canoanele imperiale bizantine. Serviciul divin este însoțit de cântări bisericești, intonate de un cor de preoți și călugări. În biserică - multă boierime cu soțiile lor, asistă la ceremonie, între care maica Oltea, boierii pan Manoil, pan Dobru, căpitanii săi Duma, Prodan, Stanciu.*

*În fața altarului este pusă o masă, acoperită cu o față de masă de culoare albă, frumos dantelată. Pe masă: coroanele de cununie, o Evanghelic, sfântul Potir și Sf. Cruce. Mitropolitul iese din altar, pe ușile împărătești. Se aprind lumânările în sfeșnice. În mijlocul bisericii este așternut un covor, pe care, în dreapta, stă mirele, în stânga - mireasa, în urma lor stau nașii (Vlaicu și Mitrofana). Toți cei patru sunt chemați de mitropolit să se apropie de masă. Ia inelele de la miri și le pune pe Evanghelic. Mitropolitul dă nunilor câte o făclie aprinsă (lumânări mari de cununie), pe care aceștia le țin în mâna stângă și binecuvântează de trei ori pe cei ce se logodesc:*



DIACONUL:

- Binecuvântează, Înalt Preasfințite părinte

MITROPOLITUL:

- Binecuvântat este Domnul Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor...

CORUL DIN STRANĂ:

- Amin.

MITROPOLITUL:

... Pentru robii lui Dumnezeu, Ștefan și Maria, care acum se logodesc unul cu altul, și pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm ...

CORUL DIN STRANĂ:

- Amin.

MITROPOLITUL:

- Dumnezeule cel veșnic, care pe cele despărțite le aduni întru unire și ai pus dragostea legătură neîntreruptă ... însuși binecuvântează și pe robii Tăi Ștefan și Maria, povățuindu-i pe dânșii spre tot lucrul bun ...

CORUL DIN STRANĂ:

- Amin.

MITROPOLITUL:

*Ia inelul de pe Evanghelie, cel din dreapta, face cu el semnul crucii pe fața lui Ștefan, zicând: Se logodește robul lui Dumnezeu Ștefan, cu roaba lui Dumnezeu Maria, în numele Tatălui și al Fiului și-al Sfântului Duh...*

CORUL DIN STRANĂ:

- Amin.

*Și-i pune mitropolitul, împreună cu nașul, inelul în degetul*

*mâinii drepte a mirelui.  
În același mod și miresei Maria.*

*În timpul punerii de inele Ștefan își atinge ușor inelul, dar și cicatricea de la mână, care îi amintește de Marușca, nu mai aude și nu vede nimic decât chipul Marușcăi, iar în cap îi răsună propria-i voce: „Marușca, Mușețica mea...”.*

#### MITROPOLITUL:

*Mitropolitul se întoarce spre masă, binecuvântează cele două cununi și când rostește mai apăsător:*

*– Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și al Sfântului Duh, acuma și pururea și în vecii vecilor. Ștefan tresare ușor și revine la realitate.*

...

*Mitropolitul continuă: Unește pe robul Tău Ștefan cu roaba Ta Maria, ia mâna dreaptă a mirelui și o unește cu dreapta miresei. Apoi mitropolitul ia cununa mirelui și face cu ea chipul crucii pe fața lui zicând: Se cunună robul lui Dumnezeu Ștefan, cu roaba lui Dumnezeu Maria, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.*

#### CORUL DIN STRANĂ:

*– Amin.*

*Și sărutând mirele cununa, mitropolitul împreună cu nașul o pune pe capul mirelui. Așijderea se face și la mireasă, mitropolitul punând cununa împreună cu nașa, după ce a zis iarăși: Se cunună roaba lui Dumnezeu Maria, cu robul lui Dumnezeu Ștefan, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.*

#### CORUL DIN STRANĂ:

*– Amin.*

## MITROPOLITUL:

- Doamne, Dumnezeuul nostru, cu mărire și cu cinste, încununează-i pe Ștefan și Maria ... , îi poartă prin mijlocul bisericii (în cerc), în timp ce corul cântă troparul "Isaia dănțuiește"...

Cei prezenți aruncă bani de aur la picioarele lor. Tinerii se îndreaptă în final spre iconostas, își fac semnul crucii și sărută pe rând icoana Mântuitorului și cea a Fecioarei Maria, situate de o parte și de alta a ușilor împărătești, apoi se îndreaptă spre ieșire.

## — Scena 31. —

## Luarea Chiliei

Titru: Cetatea Chiliei, 1465

În toiu iernii. Al doilea asalt al Chiliei. Tunuri bat din toate părțile asupra cetății, de pe uscat și de pe mare. 5-6 corăbii moldovenești au blocat gurile brațului Chilia, care, de asemenea, trag asupra cetății. Oaste de asalt mult mai bine pregătită și mult mai sigură de victorie. Pe oștenii moldoveni nu-i mai sperie ghiulelele de tun care zboară de pe turnurile cetății. Herman se evidențiază în luptă fiind comandant al corpului de tunari. În cetate oameni, trimiși anterior, pregătesc în taină deschiderea porților cetății. Ștefan, în toată grandoarea sa, înconjurat de boierii săi fideli, unchiul Vlaicu, vărul său Duma, Herman diriguind cu mare dibăcie asaltul. Cetatea cade în mâinile lui Ștefan. Atmosferă de derută și incertitudine în cetate după asalt. Ștefan intră în cetate călare, însoțit de apropiații săi. Rostește cuvinte în fața mulțimii adunate.

## ȘTEFAN:

- De azi înainte, Chilia va fi una cu trupul Țării Moldovei! Cetatea va fi diriguată de părcălabii Isaia și Bucium (îi prezintă). Tu, părcălabe Isaia, vei dirigui și vei judeca în cetate, iar tu, pār-

călabe Bucium, vei avea în grijă corăbiile și vei ținea în supraveghere hotarul pe mare de la gurile Dunării până la Cetatea Albă. Celor mulți vă poruncesc să dați ascultare boierilor noștri, iar voi ca pârcălabi să diriguți și să judecați cu dreptate! Mai poruncesc ca nimeni din târgoveții și negustorii noștri și cei străini să nu fie obijduiți, să li se apere averile și privilegiile!

— Scena 32. —

## Ospățul

*În afara cetății, în câmp deschis după luptă. Mare ospăț pentru boieri și oșteni. Larmă și veselie. Se toarnă vin din belșug.*

ȘTEFAN:

– Boieri dumneavoastră și voi, oștenii mei, ați dat război vitejește, cetatea Chilieii e din nou a noastră!

Vă mulțumesc tuturor pentru izbândă, meritați cu toții să fiți laudați și slăviți. Laudă vouă, oșteni! Laudă vouă, pârcălabi și căpitani! Laudă ție, pan Herman, cu bombardele și cu tunurile tale ai grăbit biruința! Pentru bărbăția și iscusința ta, te ridic în rang de pârcălab și-ți încredințez una din cele mai puternice cetăți ale noastre de la Neamț!

*Ștefan își face semnul crucii. Cade în genunchi și sărută flamura unui steag de luptă și pronunță: Îți mulțumesc ție, Sfinte Gheorghe Purtător de Biruință, pentru grija ce ni-o porți și pentru izbânda ce ne-ai dăruit-o!*

*Peste tot răsună urale de sănătate și mărire pentru Ștefan vodă: Trăiască Măria Sa, Ștefan vodă! Să mai izbândești, Măria Ta!*

*Se apropie de Ștefan Prodan căpitanul.*

PRODAN:  
- Măria Ta!

ȘTEFAN:  
- Zăbovește un pic, mergem.  
*Cei doi se depărtează puțin de mulțime.*  
- Te ascult cu luare aminte.

PRODAN:  
- Precum mi-ai poruncit îți aduc vești de la Moldovița.

ȘTEFAN:  
- Cum se simte Marușca, ce vești îmi aduci?

PRODAN:  
- Veștile-s bune și nu prea bune, mărite voievod.

ȘTEFAN:  
- S-a întâmplat ceva?

PRODAN:  
*cu tristețe în glas:*  
- Domnița Marușca nu mai este... s-a stins... în timpul face-rii. *Pe un ton vioi:* dar ți-a născut un fiu, e viu și sănătos. Pruncul e în grija doicii trimisă de tine..

*Două lacrimi mășcate au sclipit în ochii voievodului. De emoție, duce mâna la cicatricea care-i aduce aminte de Marușca.*

ȘTEFAN:  
*Ștefan în șoaptă:*  
- Mușetica ..., Mușetica mea ...  
Rogu-te, căpitane, ai grijă... cneghina Marușca să fie trecută în pomelnicul mare de la mănăstirile Moldovița și Bistrița, spune-i starețului Siluan că voi trimite toate cele trebuincioase pentru sluj-

ba de pomenire, iar doicii – să caute de fiul meu... să fie botezat cu numele Alexandru. Va fi mare și viteaz în războaie... Un Alexandru Macedon...,da, da un Alexandru cel Mare!

— Scenă 33. —

## Mănăstirea Putna

*Ștefan cu mulți slujitori de curte, cu alai, cu larmă, în căutare de loc de mănăstire. Toți sunt pe cai. În fruntea alaiului, Ștefan cu câțiva căpitani (Prodan și Duma), câțiva armași. Din urmă vin câteva trăsură. În prima din ele călătorește mitropolitul Teoctist. Apropiindu-se de valea Putnei, Ștefan revine în rând cu trăsura mitropolitului.*

MITROPOLITUL:

- Mărite Doamne, Slăvit să fie Cel de Sus că ți-a trimis fericitul gând de a ridica mănăstire.

ȘTEFAN:

- Precum am făgăduit Bunului Dumnezeu, când am pornit spre Chilia.

MITROPOLITUL:

- Loc mai frumos de mănăstire ca pe valea Putnei n-ai să găsești.

ȘTEFAN:

- Mi-a plăcut voroava ta înțeleaptă și, precum vezi, ținem calea într-acolo.

*Ajung într-o zona premontană, acoperită cu păduri de conifere pe valea râului Putna.*

ȘTEFAN:

- Da, Înalt Preasfințite, frumuseți nebanuite: munții cu crestele lor, păduri și ierburi înmiresmate, apa cristalină a Putnei. Să ne oprim aici. *Toți descălecă, potrivesc loc de tabără și de popas. Teoctist intră din nou în vorbă cu Ștefan.*

MITROPOLITUL:

- Ți se pare aici loc potrivit de mănăstire, Mărite voievod?

ȘTEFAN:

- Îngăduiți puțin. Să mă urmeze doi aprozi.

*Toți cei prezenți se opresc din treburile lor și urmăresc cu atenție și curiozitate acțiunile voievodului.*

*Ștefan cu doi aprozi, toți purtând arcuri și săgeți, urcă încet pe o colină din apropiere. Voievodul trage cu arcul. Săgeata cade.*

ȘTEFAN:

- Acolo va fi altarul!

*Un aprod trage, săgeata lui cade mai aproape.*

ȘTEFAN:

- Iată acolo va fi pridvorul.

*Sloboade o săgeată și cel de-al doilea aprod. Aceasta se înfinge cu mult mai departe decât cea a lui Ștefan. Ștefan îl fulgeră cu o privire mânișă: Cum de ai îndrăznit, aproape? Temnița va ști de tine!*

*Ceremonie religioasă de sfințire a locului de mănăstire, condusă de mitropolitul Teoctist. Pe fundal - câțiva călugări intonează cântări bisericesti. Teoctist cu cădelnița înconjoară locul viitoareii mănăstiri, în urma sa - doi călugări cu smocuri de busuioc stropesc cu agheasmă locul.*

— Scena 34. —

## Palatul din Buda

*Curtea regală de la Buda a lui Matiaș Corvin, regele Ungariei.  
În toi - ședință de taină.*

MATIAȘ CORVIN:

*Regele către nobilii prezenți:*

- Prea cinstiți nobili ai Coroanei Ungare, am crezut că Ștefan al Moldovei va recunoaște suzeranitatea noastră, se va închina și ne va întoarce Chilia. De curând a sosit solul nostru de la Suceava și am înțeles că obrăznicia, și îngâmfarea voievodului moldovean nu are margini.

SOLUL:

- Așa este, Luminăția Ta, a refuzat să accepte condițiile noastre.

UN NOBIL:

- Cum de a îndrăznit vasalul să ridice mâna asupra suzeranului său!

PRIMUL CONSILIER AL REGELUI:

- Luminăția Ta, în scaunul Moldovei trebuie să avem un domn care să dea ascultare cuvântului Magestății Tale și pretendent mai potrivit decât Petru voievod nu este. Bine ai făcut că l-ai primit la curte!

MATIAȘ CORVIN:

- Voi merge asupra Moldovei cu toată puterea! Să fie ridicate sub arme toate steagurile de pedestrimă și cavaleri! Voi pune în acțiune tunurile noastre cele noi. Până la căderea iernii, bravii mei cavaleri vor fi în Suceava! Ștefan va cădea la picioarele mele!



## Invazia lui Matiaș Corvin în Moldova

*Campania lui Matiaș în Moldova, noiembrie - decembrie 1467. Oastea lui Matiaș, gigantică după proporțiile armatelor europene de atunci (40 mii de oameni). Oaste de tip european, cu cavaleri în armură de epocă, cu pedestrime de tip occidental, înzestrată cu multă artilerie. Luând oraș după oraș, cetate după cetate (Târgul Trotuș, Bacău, Roman, Târgu Neamț). Le pradă și le arde. În prim-planul atenției, regele Matiaș, însoțit de Petru Aron, consilieri regali încurajându-i pe ai săi, în marș forțat spre Suceava. Mici detașamente moldovenești atacă prin surprindere, hărțuind permanent inamicul.*

### PRIMUL CONSILIER AL LUI MATIAȘ:

- Luminăția Ta, drumul spre Suceava este deschis! Ștefan nici nu va îndrăzni să-ți iasă în cale, oastea i-am risipit-o și el s-o fi cuibărit în vreo cetate și tremură de frica Magestății Tale.

### AL DOILEA CONSILIER:

- Dar drumul spre Suceava e pârjolit și merindele ni-s pe sfârșite, Ilustrisime, e timp de iarnă, marșul a fost greu, n-ar strica să ne odihnim înainte de ultimul salt.

### MATIAȘ CORVIN:

*adresându-se lui Petru Aron:*

- Dar ce spune prietenul nostru, Petru voievod? Dorești acum să-ți iei scaunul, sau mai zăbovești?

### PETRU ARON:

- Da, după o campanie atât de lungă și plină de fapte vițești, glorioasa ta oaste merită odihnă, că tronul Moldovei prin bunăvoința luminăției tale oricum va fi al meu!

AL DOILEA CONSILIER:

*adresându-se regelui:*

- Porunciți, Prealuminate crai, să facem popas în câmp deschis?

MATIAȘ CORVIN:

- Ba nu, mergem spre orașul Baia. Acolo vom găsi provizii și căldură, iar bravii mei oșteni își vor îmbroșta forțele, după asta la sigur Ștefan nu va mai putea ține piept loviturilor neînfrunțărilor mei cavaleri.

*Matiaș ajunge la Baia, oraș pe care-l ia aproape fără rezistență. Oastea flămândă și înghețată, scăpată de sub control, s-a dedat jafului și beției. Sunt devastate case, dughene, biserici și mai ales beciurile cu vin.*

— Scena 36. —

## Planul de luptă

*Suceava, Curtea domnească, în sala tronului - Ștefan discută cu sfetnicii săi apropiați un plan de acțiune contra lui Matiaș.*

VLAICU:

- Măria Ta, regele a intrat în Baia, dar după câte se vede, mult timp nu va sta acolo.

ȘTEFAN:

- Prea bine, unchiule, înseamnă că au înghițit momeala! Ba va sta mai mult, am avut noi grijă să umplem beciurile cu ce trebuie.

PRODAN:

- O iscoadă spune că și Petru voievod e venit cu craiul.

ȘTEFAN:

- Acum principalul e să-l zdrobim pe Matiaș.

STANCIU:

- Am făcut precum ne-ai poruncit, am hărțuit oastea regelui cum am putut, dar forțele principale le-am păstrat.

VLAICU:

- Toți așteaptă porunca Măriei Tale. Au sosit alte steaguri de oaste de la Orhei și Lăpușna. Suntem gata de luptă!

ȘTEFAN:

- Trebuie să lovim dușmanul pe neașteptate... cât mai curând, chiar în Baia, din toate părțile. Veniți mai aproape la această carte (*hartă*), la porunca mea a pregătit-o logofătul Dobrul. Dumneata, unchiule Vlaicu, ai să lovești cu steagurile tale de la Hotin, din dreapta, dinspre Spătărești.

Din stânga, dinspre Bogdănești, veți da lovitura voi, vornice Crasnăș și pârçălabele Isaia, zdrobiți-le apărarea și puneți mâna pe cele două poduri peste apa Bistriței.

Cu grosul oștii eu voi sparge târgul pe centru, dinspre Fântâna Mare.

Dumneata, boier Stanciu, cu arcașii, înconjori târgul și la semnul nostru pornești primul.

*Apoi - către toți:* Într-un cuvânt, să încleștăm târgul din toate părțile și să curmăm orice manevră de retragere a vrăjmașului!

————— Scena 37. —————

## Ștefan și Maria în cetatea Sucevei

*Cetatea Sucevei. Ștefan intră în iatacul Doamnei Maria Paleologhina. Doamna e însărcinată și se resimte. Ștefan este îngrijorat de*

*starea Doamnei, dar și de acțiunile războinice ale lui Matiaș în Moldova. Ștefan își revarsă întreaga compasiune și gingășie față de Maria-Doamna.*

ȘTEFAN:

- Doamna mea, te-am adus în cetate ca să fii în afara primejdiei, să nădăjduim că sub paza lui Dumnezeu și a Preacuratei sale Maici, vom trece cu bine toate greutățile.

MARIA:

- Așa este, bunul meu voievod.

*Ștefan o sărută pe frunte, pe obraji. Apoi, împreunându-i mâinile în palmele sale, i le sărută în loc de rămas bun.*

ȘTEFAN:

- M-aș bucura mult dacă-mi vei dăruia un fiu. Anii trec repede și va trebui să las țara pe mâni de nădejde.

MARIA:

- Toate bucuriile și toate durerile sunt de la Dumnezeu, iar omului nu-i rămâne decât să le treacă pe toate, și bune și rele.

ȘTEFAN:

- Rogu-te de mă iartă, Doamna mea, trebuie să plec, să apăr țara.

— Scena 38. —

## Lupta de la Baia.

*O noapte de iarnă cu zăpadă. Oastea ungurească a fost dislocată în oraș, precum și în preajmă, în corturi.*

*Corpurile de oaste ale lui Ștefan, din marș încercuiesc din patru*

*directii oraşul Baia, cufundat în somn după zile lungi de beţie şi prădăciune. Sunt lichidaţi fără zgomot oştenii de pază de pe la marginile târgului. În aceeaşi clipă, răsună semnalul de atac al buciurilor. Roi de săgeţi cu foc zboară din toate părţile. Oraş în flăcări. În goană mare pătrund pe uliţele oraşului incendiat călăraşii lui Ştefan, iar în urma lor îşi face apariţia pedestrima lui Ştefan. De prin casele incendiate o zbughesc oştenii lui Matiaş, mulţi semidezbrăcaţi, căutând salvare. Oşteni cuprinşi de groază şi panică. Se încing lupte răzleţe pe uliţe. Dar ţinta principală, spre care se îndreaptă marea mulţime de oşteni moldoveni, este reşedinţa temporară a lui Matiaş, în jurul căreia se formează în grabă câteva brăve vii de apărare. Încercări de a străpunge apărarea spre sediul regelui Matiaş. Garda regală de cavaleri ţine cu disperare piept atacurilor repetate ale moldovenilor. Ştefan în prim-planul acţiunilor. Pe ici-colo, chiar intrând în luptă printre ai săi, pentru a-i încuraja. Presiunea moldovenilor creşte, se dau lupte grele corp la corp, cu pierderi însemnate de vieţi omeneşti de o parte şi de alta. Încă puţin şi rezistenţa gărzii regale va cădea. Atmosferă de mare încordare.*

*În reşedinţa sa temporară regele Matiaş e cuprins de groază şi nelinişte, în pas nervos măsoară camera în lung şi în lat, iar o slugă din mers încearcă să-l ajute să se îmbrace. În aceste clipe uşa se deschide, regele tresare, intră în grabă primul consilier al său.*

MATIAŞ CORVIN:

- Care e situaţia?

PRIMUL CONSILIER :

- Măria Ta, Ştefan a spart oastea noastră! Cavalerii noştri bravi se bat pe uliţele oraşului.

MATIAŞ CORVIN:

- Cum? Moldovenii au intrat în Baia?

PRIMUL CONSILIER:

- Am fost luați prin surprindere, orașul e în flăcări! Primejdie de moarte, suntem încercuiți!

MATIAȘ CORVIN:

- Dar cum? Cavalerii mei sunt bătuți de o haită de țărani?!  
Dar tunurile?

PRIMUL CONSILIER:

- Toate îs în mâinile moldovenilor. Nu mai avem timp de pierdut. În primejdie îți este viața, Serenisime! Plecăm, plecăm!

*În timp ce sluga îi aruncă pe umeri vestonul, sfetnicul îi potrivește căciula pe cap și ies în mare grabă. Se pomenesc în spatele clădirii, unde îi așteptau câțiva cai și oșteni, printre care era și Petru. Tot mai puternic se aude zângănit de arme, şuierat de săgeți, urlete groaznice. Garda de corp aștepta în spatele casei.*

AL DOILEA CONSILIER:

*urcând pe cal:*

- E pregătită retragerea, altețe!

*În goana mare regele cu ai săi trec peste un pod, străpunge ușor încercuirea. Matiaș reușește să scape din încercuire cu un număr mic de sfetnici și oșteni, care sub vălul nopții, în galop, se îndepărtează repede de oraș. În grupul lor e și Peru vodă. Pe urmele lor se iau în goană un pâlă de călărași moldoveni în frunte cu vornicul Crasnăș, care îi împoașcă cu săgeți pe fugari. În vânt şuieră săgețile, strigăte și chiote sălbatice, tropote de cai. Câțiva unguri cad. În goana calului, una după alta, trei săgeți se înfig și în spatele regelui.*

CRASNĂȘ:

- Nu trageți, să-i luăm de vii!

*Regele se clatină, gata să cadă de pe cal, dar în aceeași clipă îl sprijină slugile sale credincioase. Goana continuă.*

CRASNĂȘ:

- Opriți, iată-i ungruii zac la pământ! Vedeți dacă nu-i și regele printre ei?

*Câțiva oșteni sar de pe cai și încearcă să-i deslușească în întuneric pe cei căzuți. Un oștean moldovean întoarce un cadavru cu fața în sus, șuieră a mirare, îl scotocește prin haine, găsește o ținută de pergamament, pe care o pune în buzunar, și dă să scotocească mai departe, dar acțiunea i-a fost întreruptă de Crasnăș.*

CRASNĂȘ:

- Ei, ce a-ți găsit?

OȘTEANUL:

- Pane vornice, ăsta pare să fie o „pasăre rară”, să vedeți cât e de înzorzonat, nu cumva e craiul ungresc?

CRASNĂȘ:

*se apropie, privește cadavrul:*

- Da, dar ăsta nu e craiul, după strai mai curând e unul din sfetnicii săi. Vezi, poate are ceva important la el.

*Ostașul scotocește și găsește un pumnal, o pungă cu monede.*

Numai atât?

OȘTEANUL:

- Da, pare să nu mai aibă nimic.

CRASNĂȘ:

- Prindeți caii ungrilor, ne vor prinde bine... S-o luăm îndărăt. E mare beznă.

— Scena 39. —

## Semne de trădare

*T* abăra lui Ștefan, în afara târgului, care mai fumează.

VLAICU:

- Izbânda-i de partea noastră!

ȘTEFAN:

- Și Matiaș craiul, unde-i?

STANCIU:

- Se pare că a răzbit prin partea de jos a târgului.

ȘTEFAN:

- Păi, acolo ținea piept pârçălabul Isaia și vornicul Crașnăș?

*Între timp apare Isaia. Ștefan, înfuriat, către Isaia:*

Ne-a scăpat regele!!! Cum de s-a întâmplat una ca asta, pârçălabbe? L-am strâns ca-n clește, n-avea cum să ne scape?

ISAIA:

- La porunca Măriei Tale, am izbit dușmanul și l-am împins spre apa Bistriței, am luat un pod și ne băteam să ajungem la al doilea, dar acolo ne-am ciocnit de o apărare înverșunată a inamicului și podul a mai rămas un timp în mâinile lor. Se vede că l-am luat prea târziu. Nu văd alt chip cum s-o fi putut strecura. Ce-i drept, am auzit în noapte cum a trecut în goana cailor un pâlç de călărași, dar s-a luat pe urmele lor vornicul Crașnăș.

ȘTEFAN:

- Dacă Matiaș craiul nu va fi prins, nu veți scăpa de pedeapsă.



— Scena 40. —

## Spre Suceava

*Drum de iarnă. Ninge încet. În depărtare se văd vârfurile albe ale Carpaților și versantele lor acoperite de păduri. Ștefan în compania suitei sale urmat de câteva steaguri de călărași, se întoarce victorios de la Baia. În vânt fâlfâie stindarde de luptă cu chipul Sf. Gheorghe, care străpunge cu sulița balaurul. Oștenii intonează o frumoasă baladă despre Ștefan și oastea sa. Din când în când răsună vocile oștenilor: „Trăiască Ștefan Vodă !”, „Trăiască țarul!”.*

OȘTENII:

*cântă:*

„Ștefan vodă rătăcit  
 Intră-n codru înverzit  
 - Ștefan vodă, domn viteaz  
 Ce-ți curg lacrimi pe obraz?  
 - Ah, îmi plâng ostașii mei  
 Morți, luptând ca niște zmei.  
 Codrul prinse a vui  
 Pomii a-i însufleți  
 Vai de leah, vai de tătar  
 Ce lupta cu un stejar  
 Vai de ungurul semeț  
 Ce lupta cu-n brăduleț!...”

*În timp ce răsună balada un olăcar domnesc călare (un fel de poștaş medieval) se apropie de suita voievodului. Se vede că îi comunică ceva important, deoarece Ștefan și cu garda sa personală o rupe la galop înainte lăsând în urmă grosul oștii.*

— Scena 41. —

## Maria și copiii

*Suceava, palatul domnesc. Ștefan, proaspăt sosit din război în aceleași haine de campanie, intră năvalnic pe ușă în iatacul doamnei Maria, el e întâmpinat de vraciul domnesc, care îi aduce vestea din mers.*

VRACIUL:

- Măria Ta, te-a fericit Bunul Dumnezeu cu urmași!

ȘTEFAN:

- Urmași?

VRACIUL:

- Da, mărite doamne, că doamna ți-a dăruit doi fii.

ȘTEFAN:

*Ștefan cam încurcat între bucurie și surpriză:*

- Da?!

*Ștefan intră în următoarea cameră, unde Maria e culcată în pat (palidă, slăbită de puteri). Alături, în leagăn, doi copii nou-născuți. În jurul lor se porăie o doică. Doica se retrage.*

*Ștefan, se apropie cu băgare de seamă de leagăn, ridică un colț de plapumă, examinează cu privirea pruncii, apoi se apropie de pat, se așează pe margine, o sărută ușor pe frunte, îi ia mână dreaptă și o sărută.*

Bine te-am găsit, Doamna mea! Îți mulțumesc pentru darul, bucuria ce mi-ai adus-o! Iată că Dumnezeu ne-a înzestrat și cu moștenitori .

MARIA:

- M-am bucurat și eu nespun, dar mă îngrijorează starea lor, că-s cam firavi.

ȘTEFAN:

- Fii pe pace, vor crește mari, va avea și Moldova domn și Țarigradul – împărat. (*Ștefan zâmbește cu satisfacție, această stare i s-a transmis Mariei, fața căreia s-a luminat de un zâmbet*).

————— Scena 42. —————

## Judecata domnească

*În prim plan - Ștefan înconjurat de sfetnicii săi apropiați. Încordare nervoasă maximală. În plină desfășurare - judecata domnească asupra trădătorilor Isaia și Crasnăș.*

ȘTEFAN:

- Sunteți învinuiți pentru că ați fost complici și ați hiclenit împotriva mea, ați făcut să ne scape Matiaș craiul, vrăjmașul nostru...! Ați călcat jurământul de credință și de slujire țării, ați necinstit numele vostru de boieri și de slugi ale domniei mele!

ISAIA:

*încearcă să se îndreptățească:*

- Măria Ta, am făcut tot ce ne-a stat în puteri!

ȘTEFAN:

- Și Dumneata, vornice Crasnăș, ce ai de spus?!!

CRASNĂȘ:

- Luminat voievod, martori mi-s oștenii mei, că m-am luat după Mateiu craiu, dar nu l-am putut ajunge. Prea osteniți erau caii, și noi toți ... și era noapte întunecoasă, pe câțiva i-am doborât, iar ceilalți n-am deslușit încotro au luat-o.

ȘTEFAN:

- Dar, poate, vornice, nu ai vrut să continui urmărirea, mi-au spus chiar cei din steagul tău, îl călcai pe urme pe rege, atunci când v-ați oprit, se auzeau încă bine copitele cailor ungurești...

ISAIA:

- Îndurare, Măria Ta, te-am slujit cu credință ...

CRASNĂȘ:

- Și te vom sluji cu credință, Măria Ta ...

ȘTEFAN:

- Spuneți că m-ați slujit cu credință? Dar scrisoarea voastră cum de a ajuns la sfetnicul craiului?

ISAIA ȘI CRASNĂȘ:

*aproape în cor:*

- Ce scrisoare? *Altul:* - Care scrisoare?

ȘTEFAN:

*arată scrisoarea:*

- O recunoașteți? Iată și peceteile voastre inelare aici! Voi ați pregătit calea de fugă a regelui din încheștarea mea! Voi sunteți Iuda, care s-a vândut pentru câțiva arginți!

*Murmur de uimire și spaimă în rândurile boierilor.*

ȘTEFAN:

*continuă, adresându-se boierilor :*

- Boieri Dvs., cei de sunteți de față la judecată, cum credeți, ce pedeapsă li se cuvine celor de au trădat pe câmpul de bătaie?

VLAICU:

- Păcatul săvârșit este greu, nici vorbă...

## ZBIEREA:

- Pentru trădare de țară nu-i altă pedeapsă decât...

## ISAIA ȘI CRASNĂȘ:

- Îndurare Măria Ta, îndurare...

*Isaia și Crasnăș cad în genunchi și încearcă să se apropie târâș de Ștefan, dar în aceeași clipă sunt înșfăcați de câțiva armași, care-i duc spre eșafod.*

*Pe fondal: eșafodul cu gădele (călăul) care se pregătește să aducă la executare sentința. Pe fețele celor prezenți se deslușește mare tensiune și spaimă. Călăul ridică securea, prin mulțime trece un murmur: O-O-O, A-A-A, călăul lovește. Mulțimea în cor: A-A-A (ecoul răsună departe în împrejurimi).*

————— Scena 43. —————

## Ademenirea lui Petru

*T*ransilvania. Cetatea Sighișoarei. Pe o ulicioară a târgului, o trăsură se oprește, din ea coboară cu băgare de seamă, să nu fie văzut de nimeni, o persoană, care, se vede, era așteptat, căci imediat i s-a deschis poarta. Oaspetele este condus la Petru (fostul voievod, rivalul lui Ștefan). O încăpere mobilată în stil unguresc, câțiva câini de rasă se plimbă prin odaia largă. I se deschide ușa.

## SLUGA:

- Poftiți, boierule.

*Persoana încearcă să intre, dar la văzul câinilor, surprins, s-a dat îndărăt.*

PETRU ARON:

*fără să se ridice din fotoliu:*

- Nu te teme, pane Stravici, intră, ei se năpustesc doar la un semn al meu, sunt mai de nădejde decât mulți care mi-au jurat credință, dar... m-au trădat.

ILIE STRAVICI:

- Da, da, mărite voievod..., dar nu sunt decât diac ...

*Petru zâmbeste larg, semn că i-a plăcut mult formula de adresare a lui Stravici:*

Nu-i nimic, vei ajunge și mare logofăt..., stai jos.

*Boierul cu semne evidente de emoție cade în genunchi în fața lui Petru, care continua să rămână nemișcat în fotoliu, îi sărută poala hainei și mâna. Chit că mâna împodobită cu inele bătute cu pietre scumpe a „voievodului” era pregătită pentru asemenea gest.*

PETRU ARON:

- Ei, lasă ..., pane Stravici, poștește de ia loc în jilțul de alături.

ILIE STRAVICI:

- Toată plecăciunea, Măria Ta.

*Se ridică și se așează în jilțul de vis-a-vis:*

PETRU ARON:

- Cum de m-ai găsit? De o habă de vreme sunt nevoit să mă feresc de ochii lumii, dar mai ales de iscoadele lui Ștefan ... ăștia au împânzit tot Ardealul, mă tot caută.

*Apoi - pe un ton suspicios:*

Nu cumva el te-a trimis?

ILIE STRAVICI:

- Ferească sfântul ... vin de la negustorul Briekfelner din Brașov. Îl cunoști și Măria Ta, nu-i așa, deseori vine de cumpără

cirezi de vite în târgul Sucevei.

PETRU ARON:

- Da, el mi-a spus că vii și am toată încrederea, că-i om de nădejde. Și dacă Ștefan îți simte lipsa?

ILIE STRAVICI:

- Ba nu, Măria Ta, toți știi că m-am dus cu treabă din partea logofătului Dobrul, să aduc aici, la carte latinească, câțiva tineri. Așa că ... fii pe pace. Dar să-ți spun ce m-a făcut să cad la picioarele Măriei Tale...

PETRU ARON:

- Da, da, că bine zici.

*Boierul începe a scotoci la poalele de jos ale caftanului, desface căptușeala și scoate o scrisoare, pe care o înmânează lui Petru.*

ILIE STRAVICI:

- Iată o epistolă cu rugămintea mai multor boieri din Sfatul Domnesc, să-i aperi de fărădelegile lui Ștefan: că ia fără județ averile boierilor și le dă opincarilor; că trimite la ocnă fără judecată, că nu-i nevastă sau fiică de boier să scape de nesațul lui Ștefan, taie până și capetele boierilor.

PETRU ARON:

- Da, da, i s-a dus vestea de om hain și tiran.

*Petru trece cu ochii scrisoarea, întărită cu pecețile mai multor mari boieri.*

ILIE STRAVICI:

- Intră, Măria Ta, în țară ... boierii vor fi de partea ta, sunt gata să te sprijine cu călărași și cu gloată, sunt sătui până în gât de răutățile lui Ștefan.

PETRU ARON:

- Și dacă nu voi izbândi?

ILIE STRAVICI:

- Ștefan a rămas cuc. Numai unchiul său Vlaicu îi mai ține parte, dar și acela e departe că-i pârălab tocmai la Hotin.

Măria Ta, eu mă retrag. Boierii te roagă să dai un semn prin negustorul nostru când și unde să te întâmpine. Dumnezeu să te aibă în pază!

*Cade din nou în genunchi, îi sărută mâna și se retrage, fața lui Petru radiază de satisfacție.*

— Scena 44. —

## Răzbunarea.

*La poalele Carpaților, la o trecătoare de munte. Prin rărișul copacilor stau în așteptare câteva pâlcuri de oaste ale boierilor (2-3 mii). În depărtare, dinspre Carpați apare Petru vodă cu o ceată de susținători (40-50 de călărași și mercenari). Un călăraș din fruntea cetei lui Petru, cum vede steagurile boierilor, face un semn convenit în prealabil (ridică sabia orizontal de-asupra copului cu ambele mâni). Boierii îi dau același semn de răspuns. Cum numai Petru cu ceata ieși din trecătoarea de munte, spre marea lui surprindere, steagurile boierilor s-au pus iute în mișcare și în scurtă vreme Petru cu ai săi s-au pomenit încercuiți. Petru se văzu încurcat peste măsură, când din spatele cetelor de călărași ale boierilor apărură ca din pământ, călare, Măria Sa Ștefan vodă, înconjurat de câțiva căpitani și curteni de-ai săi.*

*O scurtă scenă mută, toți din ceata lui Petru, la apariția lui Ștefan au încremenit de groază, iar cei din tabăra lui Ștefan au izbucnit într-un puternic hohot de râs, de răsunau munții. Numai Ștefan a rămas cu aceeași expresie severă, îl fulgeră cu privirea pe Petru.*



ȘTEFAN:

-Ei ..., ai nimerit în laț, călăule, credeai că ai scăpat de pe deapsă? Lacrimile și blestemul au ajuns la ceruri! Puneți mâna pe ei!

*O scurtă încăierare, dar aproape fără împotrivire. Toți cei din ceată sunt dezarmați. Petru, legat fedeleș, e aruncat la picioarele lui Ștefan. Pentru o clipă, lui Ștefan îi apără imagini din măcelul de la nunta de la Răuseni.*

ȘTEFAN:

- Boieri Dumneavoastră, să-i faceți judecată după merit!

ZBIEREA:

- Să-l trimitem la ocnă pe viață, Măria Ta!

PRODAN:

- Să i se taie capul!

ȘTEFAN:

- Ba, să fie tras în țeapă!

*Murmur de aprobare, de spaimă și de îngrijorare în mulțime.*  
Cât voi face eu umbră pământului, așijdere, vor sfârși toți care vor râvni la scaunul tatălui meu și al țării mele!

— Scena 45. —

## În drum spre Veneția

*Sfârșit de vară. Oastea otomană în marș, în frunte cu sultanul Mehmed, cu scopul de a cuceri orașele de pe țărmul Adriaticei, țin calea spre Veneția.*

*În centrul atenției, cortul de campanie al sultanului Mehmed. Sultanul - în bună dispoziție. I se aduc permanent rapoarte, el dă porunci. Anturaj slugarnic în jurul sultanului. De afară în cortul sultanului*

răzbate zarvă, zângănit de arme, bătăi de tobe, voci prelungi de surle și de glasuri ale muezinilor musulmani. Periodic, totul este acoperit de exclamațiile în cor ale ienicerilor: Allah Akbar!

*Avangarda oștii turcești se apropie de Veneția. Campanie în plină desfășurare.*

— Scena 46. —

## Nelinește la Veneția

*Veneția. Palazzo Ducale. Atmosferă de mare îngrijorare în Palat și în tot orașul, la vestea fulgerătoare despre un eventual atac otoman asupra orașului. Pregătiri intense de apărare.*

*Dogele Andrea Vendramin, în consfătuire urgentă cu senatorii săi (4-6 persoane).*

DOGELE:

*pe un ton grav dar liniștit, în limba italiană:*

- Prea cinstiți seniori... (se lasă liniște de mormânt), Mehmed sultanul cu toată puterea islamului vine asupra noastră... dar să nu ne pierdem cumpătul, am adunat oaste destulă și Sf. Scaun e gata să vină cu ajutoare, și zidurile cetății ni-s întărite pe măsură și flota noastră e gata să curme atacul turcului dinspre mare, dar să nu ne mângâiem cu gândul că vom purta un război ușor... după veștile iscoadelor, sultanul ne va lovi cu toată puterea sa, și mai spun încă iscoadele noastre că o asemenea oaste mare nici că au văzut vreodată...

— Scena 47. —

## Ștefan în Valahia

*Acțiunea lui Ștefan contra turcilor, în Valahia, e pe sfârșite. Ștefan cu oștirile sale e pe ulițele Târgoviștei, însoțit de Vlaicu, căpitanii săi și de Vlad Țepeș.*

VLAICU:

- Măria Ta, turcii îs alungați peste Dunăre, toate cetățile îs în mâinile noastre.

ȘTEFAN:

- Și Radu, domnul pus de sultan, l-ați găbjit?

VLAICU:

- A fugit peste Dunăre, în schimb ne-au căzut în mâini Despina-doamna și Voichița, soția și fiica ăstuia.

VLAD ȚEPEȘ:

- He-he-he, Măria Ta, d-apoi ți-au căzut în laț niște puicuțe dulci!

ȘTEFAN:

- Vai și amar de așa domn, care-și lasă țara în pradă, curtea și familia de izbeliște.

VLAD ȚEPEȘ:

*cu zâmbet plin de satisfacție:*

- Porumbițe bu-u-ne de drămluit!

VLAICU:

- Târgoviștea e la picioarele tale, Măria Ta, ce facem mai departe?

ȘTEFAN:

– Mergem la palat.

*Se adresează lui Duma:*

Căpitane Duma, vezi să fie chemați toți boierii la sfat.

————— Scena 48. —————

## Dracula din nou în scaun

*Sala tronului de la Târgoviște. Ștefan în picioare cu câțiva din comandanții săi lângă scaunul domnesc, în dreapta lui Ștefan e Vlad Țepeș. Pe scaune șed boierii, mai toți speriați și tăcuți.*

ȘTEFAN:

– Boieri Dumneavoastră, de azi înainte închinați-vă și cinstiți-l pe Măria Sa Vlad voievod. Cu mila lui Dumnezeu el este domn a toată Țara Ungrovlahiei!

BOIERII:

*în cor:*

– Să trăiești, Măria Ta!

ȘTEFAN:

*Continuă, adresându-se către Vlad Țepeș:*

– Ocupă-ți scaunul, Măria Ta, și stăpânește țara!

*Boierii se ridică încet și rînd pe rînd se apropie de Vlad Țepeș (care stă în scaunul domnesc cu vădită satisfacție și mândrie, fața lui radiază de bucurie) se închină, sărută poala domnului și mâna voievodului, apoi unul câte unul se retrag.*

————— Scena 49. —————  
Săgeata lui Cupidon

*În sala tronului de la Târgoviște rămân într-un cerc mai îngust Ștefan și Vlad Dracula cu cei mai fideli și apropiați curteni.*

ȘTEFAN:

*către Vlad Țepeș:*

- Vere, cetățile de la Dunăre sunt în mâinile pârçalabilor mei, deci îți aparțin. Să fim împreună zid de apărare, să nu ne mai calce păgânii hotarul.

VLAD ȚEPEȘ:

- Așijdere ne vom ține împreună, Ștefane, eu știu bine năravul turcului, dacă azi calcă Valahia, mâne va fi în Țara Moldovei... Și cu doamnele lui Radu ce vei face? *Zâmbește șiret.*

ȘTEFAN:

- Că bine zici, Măria Ta.

*Apoi se adresează către căpitanul Duma:*

Da, doamnele să fie aduse aici !

*În scurtă vreme, în sala tronului își fac apariția cele două femei, ținându-se strâns de braț una de alta, sub strictă pază de 2-3 oșteni în frunte cu căpitanul Decusară. Despina-doamna îl privește cu dispreț pe Ștefan, iar domnița Voichița - cu teamă, la început dar treptat - cu interes și îndrăzneală. Ștefan, la rândul său, aruncă o privire fugară, o scrutează pe Despina-doamna, apoi privirile îi alunecă asupra chipului Voichiței, de la care nu-și mai poate lua ochii. O asemenea frumusețe de fată nu văzuse niciodată. O tulburare adâncă, aproape neobservată de nimeni, îl dezzechilibrează puțin pe domn, semn că Voichița îi plăcu nespus din prima privire.*

ȘTEFAN:

*ordonă scurt:*

– Să fie puse sub cea mai strictă pază! Să nu le cadă un fir de păr de pe cap! Veți plăti cu viața dacă nu veți fi cu băgare de seamă. Măine dis-de-dimineață vom pleca la drum. Doamnele să fie luate la Suceava!

*Femeile încep a boci, dar Voichița mai mult prefăcut, semn că și Ștefan ia stârnit un mare interes, sentiment neîncercat până atunci de tânăra domniță, văzându-l pe Ștefan în toată forța sa de bărbat în floarea vârstei.*

— Scena 50. —

## Sultanul

*Cortul de campanie al lui Mehmed în apropiere de Veneția. Atmosferă de mare lux și îngâmfare. Capete plecate slugarnic. Sultanul, tolnit pe o sofa, capitonată cu mătase, ciugulind alene din tava cu fructe. Pe neașteptate intră marele vizir Soliman-pașa, fapt observat de sultan, care îi face semn să se apropie. (discuții în limba turcă)*

SOLIMAN-PAȘA:

*Marele vizir, cade în genunchi, aproape în șoaptă, în așa fel ca să nu stârnească mânia sultanului, îi spune:*

– Prea strălucite padișah, vestibulul cerului măreției și al grandoarei lui Allah! Netrebnicul ghiaur din țara Moldovei, Ștefan, a mers într-o rătăcită abatere de la calea ascultării și a călcat țara supusă ție, Caraulag (Valahia), l-a alungat pe vasalul tău Radu, i-a măcelărit și i-a alungat pe vrednicii tăi azapi, a ocupat cetățile tale de la Dunăre!

*Expresia feței sultanul se schimbă brusc. Pe față îi apare o grima-*

să răutăcioasă. Printr-o mișcare neașteptată, cu un gest sălbatic, trânțește cu pumnul în talger și toate bunătățile (struguri, piersici etc.), ciubucurile din fața sa sunt răsturnate. Conținutul talgerului zboară în fața și pe spatele supușilor săi. Sultanul sare în picioare.

SULTANUL:

- Cum de-a îndrăznit, ghiaurul! Am să-l aduc la aspra mea pedeapsă, a mâniei lui Allah!

*Și ordonă:*

Imediat să fie chemate toate pașalele!

*Se derulează lungi clipe de tăcere mormântală. Toți cei prezenți stau în genunchi cu frunțile lipite de covor. Din nou izbucnește sultanul:*

O, Allah! Mare și bun ești! Îți jur că îl voi zdrobi pe acest ghiaur neobrăzat!

*Apoi, rând pe rând, își fac apariția pașalele, închinându-se până la pământ sultanului. Sultanul, în aceeași atmosferă de mare mânie, ordonă:*

Imediat să fie oprită campania! Viteaza mână a oștii mele să se oprească, vom merge spre Dunăre! Mă voi năpusti cu toată puterea asupra țării lui Ștefan. Acest câine nemernic, trebuie pus în genunchi, și înfrânt duhul lui de nesupunere, iar țara lui - trecută prin foc și sabie! Ce aveți a spune, spuneți cât mai repede și plecați imediat la oaste, pregătiți forțarea Dunării!

*Toți tac. Numai marele vizir încearcă ușor să intre în discuție.*

SOLIMAN-PAȘA:

- Preastrălucite sultane, vom ajunge într-acolo în toiul iernii... și știi bine că în Moldova iernile sunt aspre, iar oastea prealuminatei și preainălțatului padișah este deprinsă să lupte mai mult pe timp de vară.

SULTANUL:

- Am spus! Vei lua, vizire, asupra ta conducerea oștii! Vei porni chiar acum!!! Vreau să-l aduc la ascultare și supunere pe acest ghiaur Ștefan și a lui țară!

— Scena 51. —

## O veste neașteptată

*Veneția. Palazzo Ducale. Sala Senatului a Republicii Venețiene. Atmosferă de mare încordare și tensiune. Dogele, împreună cu câțiva senatori, examinează cu atenție câteva hărți și planuri, chibzuind asupra măsurilor de consolidare a zidurilor de apărare ale Veneției. (În italiană) În anticameră cu totul neașteptat răsună zgomote neînțelese. Intră un valet:*

VALETUL:

- Serenisime doge, a venit o iscoadă cu vești deosebit de importante.

DOGELE ANDREA VENDRAMIN:

- Da, da, să intre imediat!

*Iese valetul, intră iscoada. Toți au ridicat capetele, îndreptându-și privirile la iscoadă.*

ISCOADA:

- Serenisime, turcii și-au oprit brusc campania asupra Veneției, se întorc îndărăt! Care să fie pricina nu se știe.

*Animație deosebită în sala senatului.*

DOGELE:

- Poate vor să ne ducă în eroare? N-o fi aceasta un șiretlic al turcilor?  
*Discuții aprinse.*

ISCOADA:

- Excelență, cu adevărat oastea otomană face cale întoarsă!



————— Scena 52. —————

## O nouă manevră a oștii otomane

*Armiile otomane se opresc și se întorc îndărăt, provocând învăl-mășeală în rândurile oștii. Tunurile grele de asediu sunt târâte cu greu de cămile...*

————— Scena 53. —————

## Iscoada 1

**B**alcani. Toamnă târzie. Oastea otomană în marș spre Dunăre. Drum de țară. În întâmpinare, cu toiagul în mână, în haină cernită, cu o pelerină învechită, merge un bătrân călugăr. Este oprit de avangarda otomană, care-l examinează cu multă atenție și brutalitate.

*Ienicerii care l-au înconjurat, dintre care doi s-au dat jos de pe cai, îl întreabă:*

PRIMUL IENICER:

- Cine ești și încotro ții calea?

AL DOILEA IENICER:

- Din ce țară ești? De unde vii?

CĂLUGĂRUL:

- Sunt de la Sfânta mănăstire Neamț și merg spre Sfântul Munte Athos pentru închinare și slujire lui Dumnezeu.

*Deoarece nu au găsit nimic suspect, sunt gata să-l lase, dar primul ienicer îl întreabă pe neașteptate:*

PRIMUL IENICER:

- Nu te temi să mergi de unul singur? Uite câtă oaste vine din urmă.

AL DOILEA IENICER:

- E toată armia lui Mehmed sultanul.

CĂLUGĂRUL:

- Totul este în mâinile Celui de Sus, arată spre cer. Cum îi va fi voia, așa va fi. Dacă n-aveți nimic împotriva, lăsați-mă să-mi continui drumul.

*Turcii fac haz pe seama bătrânului călugăr, dar nu-l ating. Îi dau voie să plece. Se îndepărtează unii de alții, turcii mergând într-o direcție, iar bătrânul călugăr – în direcția opusă.*

*Episod în plină desfășurare. Monahul își ține calea spre Sfântul Munte, dar este nevoit să devieze de la drum, deoarece pe o fâșie mare înaintează grosul oștii turcești, dar contemplează cu atenție ordinea unităților turcești în marș: în frunte merge cavaleria de palat a sultanului (3-4 mii de oameni), care duce cele 4 steaguri ale puterii otomane; după cavalerie vin unitățile de ieniceri pedestri (6 mii) cu steagurile lor de luptă, în mijlocul cărora mergeau călare marele vizir Soliman-pașa, însoțit de 2 beglerbei - de Anatolia și de Rumelia, apoi de câteva sute de cămile cu supraveghetori, care duc haznaua, corturile înalților demnitari, tobele ș. a., după care urmează grosul oștii cu mulțime de steaguri de luptă – spahii călări (60 mii), apoi tunurile (50) trase de boi și încheie coloana unitățile de azapi cu steagurile lor (pedestrimea otomană - 20-30 mii). Se aude mult zăngănit de arme, sunete de tobe și surle. Din nou bătrânul călugăr e oprit, examinat. De astă dată, scena poate fi văzută din depărtare, fără să se audă schimbul de replici.*

————— Scena 54. —————

## Ochi în ochi cu Voichița

*Suceava, palatul domnesc.*

ȘTEFAN:

- Am intrat copila mea pentru câteva clipe să văd cum te simți aici la Suceava? Ești ca o păsăruică-n colivie?

VOICHIȚA:

- Da de unde Măria Ta? Verdeța brazilor din jur, miresmele munților din preajmă, grija ce ne-o poartă slugile tale mă fac aproape fericită.

ȘTEFAN:

- Aproape fericită? ...

VOICHIȚA:

- Aș putea fi pe de-a-ntregul fericită dacă ...

ȘTEFAN:

- Dacă ... ? Spune copila mea ...

VOICHIȚA:

- Dacă ai trece mai des prin acest capăt de palat.

*Roșește și lasă ochii în jos.*

ȘTEFAN:

*Profită de ocazie și o mângâie pe cap și pe un obrăjor:*

- Știi, drăguțo, treburile țării, apoi... (*Voichița încearcă să-i depărteze mâna, dar Ștefan cu cealaltă mână îi mângâie celălalt obrăjor*) să-ți spun drept, aștept să mai crești un pic.

VOICHIȚA:

- Sunt fată mare, că pe la praznicul Sfintei Marii voi împlini 16 ani.

ȘTEFAN:

- Și eu - în curând 17.

VOICHIȚA:

*puțin mirată:*  
- Cum adică?

ȘTEFAN:

- Da, da 17, dar pentru a doua oară!  
*Fețele lor se umplu de un zâmbet larg.*

ȘTEFAN:

- Ești domniță în toată firea... și atât de frumoasă... trebuie să-ți caut un mire frumos pe măsură.

VOICHIȚA:

- Interesant, interesant ...

ȘTEFAN:

- Ce-i interesant?

VOICHIȚA:

- Că și maică-mea îmi spune același lucru.

ȘTEFAN:

- Acesta-i destinul fetelor - să se mărite. Ei drăguț-o te las cu bine.  
*Voievodul se îndreaptă spre ieșire.*

VOICHIȚA:

*îi aruncă din urmă:*

- Dar ce mă fac, dacă cel ce mi-i drag e însurat... și-i mare domn?

————— Scena 55. —————

## Iscoada 2

*A același călugăr, în singurătate, dar de astă dată ținând pasul în mare grabă. Ajunge la o mănăstire. Bate în poartă. I se deschide.*

CĂLUGĂRUL:

- Sunt cuviosul Paisie. Du-mă la părintele stareț.

*Rămânând de unul singur cu starețul, călugărul își scoate în grabă haina monahală. Starețul îl recunosc pe căpitanul Decusară.*

CĂLUGĂRUL:

*adresându-se starețului:*

- Am de străbătut cale lungă până la Dunăre, părinte.

STAREȚUL:

- Totu-i pregătit, fiul meu.

*Este strecurat într-o încăpere lăturalnică din incinta mănăstirii, apoi în grajd, unde-l aștepta un cal proaspăt, odihnit.*

————— Scena 56. —————

## O discuție neplăcută

*Suceava. Palatul domnesc. Ștefan în intimitate cu Maria - doamna, care dă semne de neliniște. Ștefan, prefăcându-se că nu observă neliniștea în voce și-n priviri.*

ȘTEFAN:

*i se adresează:*

- Doamna mea, cred, te-ai bucurat mult când a ajuns vestea

că i-am călcat în picioare și i-am alungat pe păgâni din Valahia și, vezi bine, mâine-poimâne putem fi și în strălucita urbe a Țarigradului, unde vom ridica din nou din țărână coroana împărătească a Vizantieii.

MARIA:

- Da, mărite doamne, mă bucură, cum să nu mă bucure, și fratele nostru, serenisimul principe de Mangop, a primit cu mare satisfacție vestea.

ȘTEFAN:

- Atunci ce te îngrijorează, buna mea doamnă?

MARIA:

- Mărite doamne, dacă vrei, poți să-ți spun, fiindcă m-ai întrebat, să știi, nu-mi place deloc că se află la curtea noastră Despina-doamna și mai ales fiica ei. Și nu de alta, dar prin palat se aud atâtea vorbe...

ȘTEFAN:

*o întrerupe brusc, cu multă tărie în voce:*

- Știu mai bine ce am de făcut, doamnă. Acum trebuie să plec, te las în pace. Pregătește-te, duminică de dimineață vom merge la Sfânta biserică.

————— Scena 57. —————

## Iscoada 3

*Același călugăr, dar fără straie monahicești, pe cal, ținând în goană mare calea îndărăt. Episoade cu alergare în galop a căpitanului Decusară. Ajunge la Dunăre, unde este așteptat de 2 persoane, care îl*

*urcă într-o barcă și trec pe celălalt mal.  
Episod în goană pe alt cal.*

— Scena 58. —

## Iscoada 4

*Suceava. Curtea domnească. Atmosferă de activitate.*

ȘTEFAN:

- dând indicații și porunci lui Galeș, pârcălab de Orhei:*  
- Mă bucur, pârcălabe, că apropii zidirea cetății Orheiului.  
O să caut să-ți trimit și câteva tunuri.

GALEȘ:

- Dar nu prea știm să le mânuim, doamne.

ȘTEFAN:

- Nici o grijă, pârcălabe, o să vă deprindă pan Herman.

UN APROD:

- Aduce la cunoștință lui Ștefan:*  
- Măria Ta, a sosit căpitanul Decusară.

*Ștefan face semn să intre căpitanul, care la chip este ușor recunoscut – e monahul care pleca spre Sfântul Munte, de astă dată e bărbat voinic, frumos, în toată puterea.*

DECUSARĂ:

*Îi raportează lui Ștefan:*

- Măria Ta, am făcut precum mi-ai poruncit. Am ajuns cale de 2 zile dincolo de Dunăre. Acolo i-am întâlnit pe turci, care țin

calea spre Moldova. Bănuielile Măriei Tale se adevăresc, oastea sultanului vine spre noi. *Vocea îi tremură.* Au multă oaste, mulți ieniceri și tunuri grele. Multe mii de spahii și ieniceri, să fie 100-120 de mii, Măria Ta...

ȘTEFAN:

– Liniștește-te căpitane, spune-mi tot ce-ai văzut, cât mai amănunțit. *Ștefan stă cu căpitanul Decusară, care-i desenează cu cărbune pe o coală de hârtie...*

— Scenă 59. —

## Rivalele - față în față

*Tensiune în creștere la palatul domnesc din Suceava. Scenă aproape mută. Pe una din galeriile palatului se întâlnesc întâmplător cele două doamne, Maria Paleologhina însoțită de slugi, iar Voichița însoțită de mamă-sa, Despina doamna. Fac schimb tăios de priviri, plecăciuni zgârcite, după care se îndepărtează treptat. Fiecare își urmează calea.*

MARIA PALEOLOGHINA:

*Reflectând în sine. Vocea ei răsună mai neliniștită și mai tremurândă decât atunci când a vorbit cu Ștefan:*

Voichița, într-adevăr este foarte frumoasă. Ștefan n-o să reziste. Știi cât de tare se lasă ademenit de poftă necumpătate. O să mă bage cu zile în mormânt apucăturile lui... O, cerule, ce vrei să faci cu mine ?

VOICHIȚA:

*Reflectând în sine :*

Grecoaica asta poate fi ușor răpusă... Cu nasul lung și gura mică... Nu cred să-i placă lui Ștefan... Ștefan va fi al meu! Voi fi doamna Țării Moldovei!



Scenă 60.  
Semn rău

*În prim-plan - un sat moldovenesc. Țărani ieșind dintr-o bisericuță, de la slujba duminicală. Pe cer s-au adunat nori negri și grei, vânt puternic, răsună tunete puternice, cerul e brăzdat de fulgere sclipitoare.*

O ȚĂRANCĂ:

*făcându-și semnul crucii la cele văzute:*

- Doamne, Dumnezeule, nu-i a bine tot ce se întâmplă, e semn rău!

UN ȚĂRAN:

- Unde s-a mai văzut una ca asta, se apropie Crăciunul, iar din cer Domnul ne trimite tunete și fulgere!

*Țăranii își fac semnul crucii.*

UNUL:

- Doamne, Isuse Hristoase, păzește-ne pre noi, păcătoșii!

ALTUL:

- Ferește-ne, Doamne, de primejdii!

ALTUL:

- Nu cumva dau păgânii?

Scena 61.

La sfat cu boierii

*Suceava. Palatul domnesc. Sala tronului.*

ȘTEFAN:

*în consfătuire tainică cu sfetnicii și comandantii săi militari le descrie situația:*

- Turcii se apropie de Dunăre, oaste mare (100-120 mii),

care peste o zi –două va fi la hotarele țării. Am dat poruncă pâr-călabilor de Chilia și de Crăciuna să aibă în pază malul Dunării. În curând va pleca într-acolo și pâr-călabul Burlă cu 5 mii de călărași. Mare primejdie, boieri dumneavoastră!

STANCIU:

- Doamne, nu te tulbura, căci îți vom sta credincioși alături și Dumnezeu ne va ajuta!

ȘTEFAN:

- Am trimis solii la Cazimir, craiul polonilor, și la Matias, craiul unguresc, de când dau păgânii peste țările noastre, a dispărut vrajba dintre noi. Nădăjduiesc să ne trimită ajutoare. Voi, pâr-călabii mei, aveți grijă de întărirea cetăților, șanțurile să fie pline cu apă, furaje și merinde cât mai multe în cetăți.

Voi aduna Oastea cea Mare a țării! (40 mii) Din fiecare târg, sat să fie chemați la oaste călărași și țărani. Pedeapsă de moarte îi așteaptă pe cei de nu vor îndeplini porunca!!! Punem tabără mai jos de Vaslui, acolo să se adune toate steagurile de oaste!

*Pe fundal: Bat clopotele la mănăstiri și biserici, crainici chemând la oaste. Scene din sate și orașe cum pleacă la oaste târgoveți, țărani, ciobani, fiecare ducând în mâini arme, iar în spate - traiste cu merinde. Lacrimi de despărțire ale femeilor, copiilor și bătrânilor.*

— Scena 62. —

## Tabăra de la Vaslui

*P*eisaj de iarnă caldă, timp mohorât. Tabăra de la Vaslui. Fâlfâie stindardele de luptă ale lui Ștefan. Atmosferă de mare tensiune, zarvă, forfotă. Ștefan în fața cortului de campanie. Din toate părțile se văd venind cete mari de oșteni, în frunte cu căpitanii lor. Ștefan primește ra-

*poartele pârçălabilor și căpitanilor.*

DUMA PÂRCĂLAB:

- Măria Ta, gata să intre în luptă steagul de la Hotin!

CIOPEI PÂRCĂLAB:

- E gata de luptă steagul de la Neamț.

HERMAN:

- Au sosit și carele cu tunuri, Măria Ta.

PRODAN:

- Doamne, au venit ajutoare de la craiul leșesc și de la cel unguresc.

UN OFIȚER POLONEZ:

- Sunt hatman Buceațki, Măria Ta, și am venit în ajutor cu 2.000 de șleahțici.

UN OFIȚER UNGURESC:

- Sunt voievodul Dragfy, de Maramureș am adus 5.000 de cavaleri.

ȘTEFAN:

- Înalți nobili, vă aduc onorul, ajutorul pe care ni-l aduceți nu va fi uitat în veci. Moldova este Poartă a Creștinătății, de vom cădea noi sub talpa semilunii, toată creștinătatea va fi în primejdie.

*Ștefan, însoțit de câțiva sfetnici și comandanți, trece prin fața oștenilor, îi examinează cu atenție și pronunță:*

Fraților, Dumnezeu e cu noi! Izbânda va fi a noastră!

*Ștefan merge printre rânduri.*

DUMA PÂRCĂLAB:

- Vezi, Măria Ta, am adus floarea satelor și a târgurilor noastre, cei mai voinici și cei mai viteji flăcăi.

UN OȘTEAN:

*Din mulțime iese un oștean, către Ștefan:*

- Sunt Călin, doamne, dacă îți mai aduci aminte de mine?

ȘTEFAN:

- Frate Căline, cât să fie de când nu ne-am văzut?

CĂLIN:

- 18 ani bătuți pe muchie, Măria Ta.

ȘTEFAN:

- Ce-ai mai făcut atâta amar de vreme? N-ai mai dat de veste...

CĂLIN:

- Chiar atunci când mi-ai dat carte de moșie, am luat muieră și copiii și am plecat peste Prut, am săpat bordei și am făcut un sat, lumea îi zice Călinești, căci sunt mulți de-ai lui Călin pe acolo.

ȘTEFAN:

- Bucuros să aud, frate Căline.

CĂLIN:

- Am făcut gospodărie mare, mi-am crescut plozii și i-am însurat. Iată-i, toți au venit la porunca Măriei Tale, cu cai, cu arme, cu merinde. Ieșiți de vă închinați Măriei Sale, flăcăii tatii. Aista-i Florin, Ion, Vasile, Simion, dar Ștefan-mezinul a rămas cu maicăsa, gospodar.

ȘTEFAN:

*Îi măsoară pe toți cu privirea, zicând:*

- Voinici, voinici, flăcăi ai, frate Căline, nimic de zis.

*Ajunge la Simion. Îl vede cu o ghioagă în mână în loc de armă și îl întrebă:  
Asta ți-i arma, voinice?*

SIMION:

- Măria Ta, cu ghioaga asta am doborât un cogeamite urs.

ȘTEFAN:

- Și cu turcul cum vei lupta?

SIMION:

*Ridică în sus măciuca ca pe o sabie:*

- Culc cinci osmanlâi dintr-o pălitură, Măria Ta!

*Toți râd cu poftă.*

ȘTEFAN:

*Către toți:*

- Cu așa voinici țara nu va cădea sub talpa păgânului.

*Ștefan, înconjurat de câțiva sfetnici și comandanți, trece prin tabără, întâlnind oșteni care deprindeau mânuirea armelor.*

UN CĂLĂRAȘ:

*venit de la Dunăre se apropie de vodă:*

- Măria Ta, m-a trimis pârcălabul Burlă să-ți aduc veste că turcu trece Dunărea.

ȘTEFAN:

*către călăraș:*

- Treci, voinice, de-ți împropătează puterile. În curând vei pleca cu poruncă îndărăt.

*Ștefan continuă să facă cunoștință cu oștenii, ajungând la un grup foarte vesel, care râd: O glumă...*

— Scenă 63. —

## Plan de luptă

Ștefan cu câțiva sfetnici și comandanți revine în cortul său de companie, unde este așteptat și de alți boieri și comandanți, care discutau aprins:

ZBIEREA:

- Turcul îi necuratul pe pământ!

DUMA:

- Lasă că-i venim noi de hac, că l-am bătut la Giurgiu și Brăila!

HERMAN:

- Nu mai este dracul așa de negru, înghiți-l-ar pământul și să nu mai ajungă până la noi!

*Intră Ștefan și zarva se potolește, toată atenția se îndreptată spre Vodă.*

ȘTEFAN:

- Boieri Dumneavoastră, pârčălabi și căpitani, păgânul cu multă oaste trece Dunărea. V-am chemat la arme să apărăm pământul, credința și neamul nostru! Au pornit în goană după pradă și merinde. Să nu ne înspăimântăm, chiar dacă ei sunt de câteva ori mai mulți decât noi! Acasă la noi suntem, tari ca piatra, ca fiul, cu noi sunt codrii, apele și munții noștri.

STANCIU:

- Doamne, să nu le dăm voie păgânilor să intre în adâncul țării, să ne prade moșiile, satele și târgurile. Să dăm lupta cât mai curând! Să-i izbim chiar la Dunăre!

ȘTEFAN:

- M-am gândit și eu în fel și chip. Ar fi fost bine să le ieșim cu toată puterea chiar la Dunăre, cum zici Dumneata, pane Stanciule, dar nu putem intra în luptă în câmp deschis, căci ei sunt câtă frunză și iarbă, își vor da repede seama că ne pot stropși cu mulțimea lor... Suntem nevoiți să-i lăsăm să intre...

DUMA:

*cu voce fermă:*

- Dar să-i hârțuim din toate părțile!

ȘTEFAN:

- Înțeleaptă voroavă, vere Duma. Dar mai poruncesc: să fie nimicित totul în calea lor, ars și otrăvit; să le istovim forțele; să-i lihnim de foame și de sete; să le cadă caii și boii de foame; să-i împotmolim în locurile gloduroase ale pâraielor noastre; să-i lovim pe la strâmtori și în păduri. Bătrânii, muierile, copiii să se retragă în codri și în munți, în cetăți și în mănăstirile întărite. Să nu lăsăm turcu să prade satele mai depărtate. Loviți-i pe neașteptate, mai ales cetele răzlețe, în căutare de merinde... În lupte mari nu intrați, până nu voi porunci!

*Scenă exterioară. Pe fundal - vocea lui Ștefan. În paralel - imagini: același peisaj de iarnă mohorâtă, un gonaș anunță ceva, țăranii în alertă își încarcă bunurile în care, turme de oi și vite - mânate, dau foc caselor, ard stogurile cu fân, strică fântânile... Scene cu bătrâni, femei, copii ținând calea spre codri și munți.*

*Scene de hărțuire a micilor unități turcești în căutare de furaj și hrană. Lupte răzlețe de istovire a dușmanului.*

HERMAN:

- Și noi unde le stăm în cale, Măria Ta?

ȘTEFAN:

- Să-i atragem unde ne vine nouă la socoteală, într-un loc mai îngust, unde nu-și vor putea desfășura oastea! Într-acolo să dăm lupta hotărâtoare!!! Să-l luăm prin surprindere, când păgâmul va fi încă în marș.

PRODAN:

- Ai dreptate, Măria Ta, turcul vrea cât mai repede să între în luptă, că dacă zăbovește îi slăbesc repede puterile, fiindcă ei nu poartă multe bucate cu dânșii.

ZBIEREA:

- Am văzut cum Iancu, slăvitul rege al Crăieii ungurești, în

război cu turcul lovea cu toată puterea mai întâi în ieniceri, dacă-i călca pe ăștia, ceilalți își pierdeau cumpătul și băteau în retragere. Dacă facem și noi așa, Măria Ta, izbânda va fi a noastră!

STANCIU:

- Și după asta din spate e mai ușor de bătut turcul.

VLAICU:

- Să vă mai spun și eu una, știu că turcul când merge la război își cară calabalâcul pe sute de cămile și dobitocul ista pe cât pare de liniștit, pe atât e de sperios... Dacă îl sperii - o rupe de fugă calcă și dărâamă totul în cale. Asta poate aduce mare învălmășeală în rândurile păgânului.

ȘTEFAN:

- Toate bune, boieri Dumneavoastră, dar să ne gândim cum să le aducem la îndeplinire. Cât privește bătălia hotărâtoare, eu zic că ar fi bine să-l atragem aici, până a ajunge la Podul Înalt.... *arată pe hartă, (apare imaginea văii - înconjurată de dealuri și coline împădurite. În centrul văii - un pod peste apa Bârladului).* Aici, în lunca Bârladului locu-i îngust și tocmai potrivit pentru noi în mocirlă se vor împotmoli caii, cămilele și tunurile grele; pe când noi ne putem piti pe dealurile împădurite din preajmă și lovi prin surprindere.

————— Scena 64. —————

## Bătălia de la Vaslui

**10** ianuarie 1475. Dimineață umedă și ceață densă. În capătul văii, pe colinele și în pădurile din apropiere, este dislocată oastea moldoveană. Din când în când răsună sunetul răgușit al buciului. Comandanții sunt adunați pe o culme de deal în jurul lui Ștefan.



ZBIEREA:

- Măria Ta, nu se vede la câțiva pași, dacă nu auzeam buciumul nu știu dacă te găseam, dar și pe turc l-am pierdut din vedere.

PRODAN :

*Iscoadele zic că ei se apropie.*

ȘTEFAN:

- Ba eu zic, boieri Dumneavoastră, că negura poate să ne fie de mare ajutor, asemenea și buciumele.

Să-l lăsăm pe turc să treacă Podul Înalt, să umple lunca Bârladului, și sub vâlul pâclei să-l lovim.

Dumneata Pane Zbiera ia steagul tău, adună buciumașii și trâmbițașii, și te pitește în văgăună, cât mai aproape de pod. Când vei simți că grosul armatei păgânilor a trecut, pune buciumașii să sune cât mai tare. Misiunea dumitale este de a-l duce în eroare pe turc. Acesta va fi semnalul de bătaie.

*Oastea otomană - în marș, răsună bătăi ritmice de tobe. O bună parte din oaste a trecut podul, umplând lunca Bârladului, alta - în continuă trecere, iar restul oștii încă venea din urmă. Semnalul de luptă o dau trâmbițașii și buciumașii moldoveni din văgăună, prin sunete prelungi și buciume, tobe și trâmbițe.*

*În tabăra lui Ștefan.*

DUMA:

- Măria Ta, răsună buciumele, poruncești să tăbărâm asupra turcului?

ȘTEFAN:

*Pe un ton liniștit, dar sever:*

- Mai așteptăm.

*La aceste sunete turcii s-au buimăcit, crezând că sunt loviți din spate. Bătăile de tobe turcești se întetesc, răsună mai strident surlele. La aceste zgomote mari, coloanele turcești din avangardă, care împluseră lunca, s-au întors îndărăt. Zeci de mii de turci vociferau: Allah Akbar! Pe când unii își continuau marșul, alții, din avangardă, au luat-o înapoi, împotmolindu-se tot mai greu în mocirla pâraielor, producându-se mare învălmășeală. Un corp de ieniceri se năpustește asupra micului pâlc al moldovenilor buciumași, care sunt striviți și măcelăriți toți până la unul.*

*Din nou în tabăra lui Ștefan.*

*După clipe de grea așteptare*

DUMA:

- Măria Ta, buciumele nu se aud!

ȘTEFAN:

- E tocmai timpul să intrăm în luptă!

*Oastea moldoveană lovește din toate părțile: ploaie de săgeți cu foc, sub care nimereste și mulțimea de cămile, care, speriate și înfuriate la culme, calcă și zdrobesc totul în calea lor. Apoi bat tunurile moldovenești. Aceasta produce și mai mare învălmășeală în rândurile otomanilor, care trec în panică și dezordine totală. Urlete și țipete de groază. Comandanții turci nemaiputând stăpâni oștenii lor. Oameni, cai, cămile, căruțe, tunuri - într-o totală derută.*

*Din trei părți la atac pornește pedestrimea, apoi cavaleria moldoveană. Bătălia e în toi. Încordare deosebită pe Podul Înalt de peste râul Bârlad. Podul se prăbușește sub greutatea numărului prea mare de cai și oameni. Ciocniri sângeroase. Ștefan intră însoțit de curteni în luptă.*

*În prim-plan, Ștefan calare pe cal, cu sabia într-o mână și buzduganul în alta, se bate cu un osman (un ienicer) călare, foarte vânjos. Săbiile lor se încrucișează. La o zmuncitură puternică a ienicerului, Ștefan cade de pe cal în partea opusă. În fața ienicerului răsare Toma, călare*

*pe cal, intră în luptă cu același ienicer. Ștefan se ridică de la pământ, în grabă mare. Încearcă de câteva ori să încalece, dar nu reușește. În aceeași clipă, își face iute cale spre Ștefan un oștean se face movilă lângă cal.*

OȘTEANUL:

– Încalecă, Măria Ta!

În aceeași clipă, Ștefan pune piciorul pe spatele oșteanului și încalecă.

ȘTEFAN:

– Cum îți zice voinice?

OȘTEANUL:

– Sunt Aprodul Purice, Măria Ta!

ȘTEFAN:

– De va da Domnul și scăpăm cu viață, vei fi Movilă, și te fac mare boier!

*Uciși în luptă: pan Zbierea, cu toți buciumașii și trâmbițașii, Stanciu, pâcălabii Galeș, Ciopei, Călin, și un fiu (Vasile).*

*Înfrângere zdrobitoare a turcilor, care sunt goniți până la Dunăre. Încercând să se salveze, mulți turci se aruncă în apele reci ale Dunării, unde își gălesc moartea.*

————— Scena 65. —————

## Ștefan în final de luptă

*Locul bătăliei, ceața a dispărut. Ștefan, pe o culme de deal, călare pe un cal alb, însoțit de boieri, căpitani participanți la luptă, precum și de Buceațki cu Dragfy. Puțin mai în spate, doi stegari cu drapelele de luptă ale lui Ștefan, înfățișându-l pe Sf. Gheorghe Purtător de Biruință.*

*În față se deschide priveliștea înfiorătoare a câmpului de luptă acoperit de mii de cadavre. Bocite sfâșietoare răsună în jur, femei și oșteni plecându-se asupra celor căzuți.*

*Prin fața lui Ștefan trec călărași și aruncă la picioare sale steagurile turcești, dobândite în luptă. Trec escortați turci prizonieri (pașale și înalți comandanți).*

ȘTEFAN:

- Care dintre ei e Soliman-pașa?

PRODAN:

- Țstuaia îi sfârâie copitele, dar hatmanul Șendrea e pe urmele lui.

ȘTEFAN:

- Nu-i pagubă, chiar dacă ne scapă, sultanul nu-l va ierta.

*Toți chicotesc.*

*Din grupul de captivi turci, pe neașteptate, se rupe și cade la picioarele calului lui Ștefan un tânăr turc. Rostește ceva în limba turcă.*

ȘTEFAN:

*către tălmaciul său:*

- Ce spune păgânul?

TĂLMACIUL:

- Zice, Doamne, că e Piri-beg, fiul lui Isac-pașa, cel mai bogat om de la Curtea aliotmănească. Cere îndurare și că e gata să dea mult aur pentru slobozenia lui.

ȘTEFAN:

- Ascultă cu luare aminte Piri-beg, îți dăruiesc viața, dar te înfățișezi în fața sultanului și spune-i tot adevărul, așa cum l-ai văzut. Și mai spune-i, că vor pieri toți care vor îndrăzni vreodată să calce hotarul Moldovei!

*poruncește către ai săi:*

- Sloboziți-l și dați-i un cal!

TURCUL:

*Se dă târâș îndărăt și-i mulțumește:*

- Allah să vă aibă în pază...

*În urma prizonierilor vine o caravană de câteva cămile cu poveri. Pe cea din frunte stă țanțoș călare Toma. Răsună fluierături și hohote de râs.*

UN OȘTEAN:

- Ce faci, Tomo? Altă dată schimbai calul pe o căruță, acum l-ai schimbat pe o cămilă?

Toma:

*țanțoș, mândru de sine, aliniindu-se cu Ștefan:*

- Poverile astea îs grele de tot, nu știu ce o fi în ele, dar zângănesc aman frumos, taman ca daireaua țiganului în pasul cămilei, le-am adus să le audă și Măria Ta.

*Toma încearcă să oprească caravana în fața lui Ștefan, dar cămila nu-i dă ascultare. Toma strunește cămila ca pe un cal. „Tr-r-r”, dar fără succes și zăpăciala lui devine și mai comică, sucindu-se și încercând stângaci să oprească animalul. Toți râd din nou. Un oștean îi sare în ajutor și cămilele se opresc, apoi se așează. Toma sare iute, deschide o ladă.*

TOMA:

*Uimit:*

- E-he-he, Măria Ta, d-apoi cămilele astea îs de aur! Aici e toată solda ienicerilor!

*Cufundă mâinile în monede, luând doi pumni, le ridică și le vântură, monedele cad, zângănind, înapoi în ladă.*

— Scena 66. —

## Veste rea

*Istanbul, palatul Topkapi Saray, sala tronului. Sultanul în atmosfera sa obișnuită, tolănit pe o sofa. Un grup de dansatoare îl distrează.*

UN UȘIER:

*comunică sultanului șoptit:*

- A sosit Piri-beg Isac-oglu cu vești din Moldova.  
*La un semn al sultanului toate acțiunile sunt oprite.*

SULTANUL:

- Să intre!

PIRI-BEG:

*Intră, cade la picioarele sultanului:*  
- Îndurare, atotputernice împărate!..

SULTANUL:

- Unde-i Soliman-pașa? De ce nu a venit el să mă informeze despre campania de pedepsire a lui Ștefan?

PIRI-BEG:

- O, preaslăvite padișah, nu știu unde-i Soliman-pașa. Oastea lui este răpusă și zace pe câmpul de luptă în țara lui Ștefan! ... *Sultanul tresări:* Cum s-a putut una ca asta, mișeilor? A cutezat ghiaurul să steie împotriva lui Allah, să ridice spada contra atotputernicului braț al islamului?!

PIRI-BEG:

- Slăvite padișah, Ștefan a intrat în luptă cu avangarda oștirilor și s-a descătușat de slăbiciune și s-a transformat într-un desiş

de nepătruns, așa încât cel mult o furnică ar fi avut puțință de pătrundere... Oastea lui Ștefan ai putea-o numi mai numeroasă decât nisipul deșertului.

SULTANUL:

*Mehmed, înfuriat peste măsură:*

- Pei din ochii mei, oștenii lui Allah per pe câmpul de luptă! Apoi către pază: Luați-! Să fie trimis rob vâslaș pe viață! Marelui Vizir să i se taie capul! Pașalele rămase în viață să fie spânzurate!

Eu, Mehmed-beg, umbra lui Allah pe pământ, împăratul tuturor împăraților, cuceritorul a trei părți de lume, eu, la picioarele căruia au căzut atâtea împărății, să mă împiedic de un ciot!? Voi aduna o nouă oaste, voi lovi pe Ștefan cu tot crivățul furiei mele, cu paloșul de foc al răzbunării lui Allah!!!

— Scena 67. —

## Scrisoarea

*Roma, cetatea Vaticanului, cabinetul de lucru al Papei Sixtus al IV-lea. Papa în jilțul său, ascultă cu luare aminte la cele ce îi citea secretarul său. Acesta ținea în mâni desfăcută o scrisoare în limba latină scrisă pe pergament, ornamentată frumos în stilul vremii, cu frontispiciu și vinieta în culori vii. La început, adresarea către Papa e scrisă în soluție de aur și garnisită cu chinovar, restul scrisorii este caligrafiată frumos cu cerneală neagră, iar în partea de jos a ei este atârnată o pecete mare cu șnur de mătase în două culori (roșu și galben), de care atârână pecetea mare domnească a lui Ștefan cel Mare, aplicată în ceară de culoare roșie.*

*Răsună vocea secretarului care citește în limba latină: „Suceava, anno domini 1475, ianuar 25. Nos Stephanus Waywoda, Dei gratia Dominus Terrae Moldaviae” ..., iar pe fundal traducerea în limba filmului, cu vocea lui Ștefan: „ ... Aducem la cunoștința Sanctității*

Tale că pe la Bobotează Turcul a trimis în țara noastră a Moldovei o mare oștire în număr de 120.000 de oameni, ai cărei căpitan de frunte era Soliman-pașa beglerbegul... cu toată puterea lui..."

*Continuarea aceleiași scrisori la Buda în palatul regal în fața lui Matiaș, regele Ungariei, adusă de un sol al lui Ștefan: „...Văzând noi aceasta, am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului am mers împotriva dușmanilor Creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare, și pe toți i-am trecut sub ascuțișul săbiei noastre; pentru care lucru laudat să fie Domnului Dumnezeu nostru...”*

*În continuare, Cracovia, în fața regelui Cazimir al Poloniei sunt aduse din partea lui Ștefan, plocon regelui, trofeele de luptă - steaguri și stindarde ale otomanilor, precum și scrisoarea, prin care i se aduce la cunoștință regelui vestea despre biruința asupra turcilor la Vaslui: „... Păgânul împărat al turcilor își puse în gând să se răzbune și să vie cu toată puterea sa împotriva noastră și să supună Țara noastră, care e Poarta Creștinătății...”*

*Aceași scrisoare este citită în continuare dogelui Veneției, Andrea Vendramin: „...Dacă această Poartă, care e Țara noastră, va fi pierdută, atunci toată Creștinătatea va fi în mare primejdie... Noi i-am tăiat mâna cea dreaptă, așa trebuie să faceți și Voi, pe mare și pe uscat...”*

*Finalul scrisorii este citit din nou în anturajul Papei de la Roma: „...De aceea, ne rugăm de Sanctitatea Voastră, de Domniile Voastre să ne trimiteți pe Căpitani Voștri într-ajutor împotriva dușmanilor Creștinătății, până mai este vreme...”*

*Papa îi face semn secretarului să se retragă, acesta lăsând scrisoarea desfăcută pe masa de lucru a Papei. Răsună clopoțelul Papei. Pe ușă apare cu plecaciune un valet (în limba italiană sau latină): Ascult porunca, Sanctitate...*

PAPA:

– Să intre cardinalul Marcellius.

*Valetul se retrage. În scurtă vreme apare cardinalul.*



CARDINALUL:

- În numele Domnului, Vă salut, Sanctitate  
*Papa îi face semn să se așeze.*

PAPA:

- Cine este acest „Stephanus Waywoda, Dominus Terrae Moldaviae”, despre care știu, recunosc, puține lucruri. El ne scrie (*arată spre scrisoare*) că a obținut o strălucită victorie asupra turcilor și se autointitulează împărat și apărător al întregii creștinătăți?

CARDINALUL:

- Sanctitate, știu că această țară este situată departe spre răsărit, ieșind spre Marea Neagră și către „Pars Tartariae”.

PAPA:

- M-a interesat acest principe și țara lui.

CARDINALUL:

- Terrae Moldaviae este populată de creștini schismatici, dar la domnul lor vin des călugări de la Sf. Mormânt și Sf. Munte Athos după ajutoare și se întorc înapoi cu daniile bogate. Ei zic că sunt romani și că se trag de la Roma, dar duc un trai aspru și sălbatic și sunt neînfricați în războaie. Este o țară mică ... și teamă îmi este că fără ajutorul puterilor creștine nu vor putea să reziste mult în fața Porții Otomane.

*Dialogul Papei cu Cardinalul poate avea loc în cabinetul Papei sau plimbându-se prin galeriile palatului papal, unde ajung la o hartă mare a Europei, pictată pe peretele uneiia dintre sălile palatului (harta este în realitate și se păstrează și astăzi la Vatican). Cei doi examinează atent harta, se văd clar inscripțiile Roma, Veneția, Viena, Cracovia, Constantinopol, Marea Neagră.*

CARDINALUL:

*arată la hartă spre Moldova:*

- Suceava e reședința acestui principe, are vecinătate cu Regatul Poloniei și cel al Ungariei, are ieșire la Marea Neagră și Dunăre, acolo se află vestitele orașe comerciale Cetatea Albă și Chilia.

————— Scena 68. —————

## Veșnica pomenire

*P*rimăvara, pomii în floare. Pe locul de bătălie de lângă Vaslui. Slujbă de pomenire la mormântul comun al oștenilor căzuți în război. Mitropolitul, episcopi, preoți - în slujbă. Ștefan, boieri, comandanți, cu capul descoperit, asistă la ceremonie. Femei în strai cernit, bocind. Lume cu lacrimi în ochi. Discurs de pomenire și glorificare a lui Ștefan pentru cei căzuți în luptă.

ȘTEFAN:

Aici pe mormântul lor voi înălța o sfântă biserică, unde în candelă și sfeșnice focul va arde veșnic!

*Pe fundal - biserica de la Războieni, se vede pisană.*

————— Scena 69. —————

## Vești de la Țarigrad

*Titl: Un an mai târziu*

*S*uceava. Palatul domnesc. Ștefan ascultă cu luare aminte veștile aduse de căpitanul Decusară.

DECUSARĂ:

- Mărite Doamne, precum mi-ai poruncit, am dus la Sf. Mănăstire Zograf de la Athos jertfa în bani, într-o sănătate ta, a doamnei Maria și a copiilor tăi. În taină, la cale întoarsă, am trecut pe la Țarigrad și Adrianopol ...

ȘTEFAN:

- Și te-a poftit sultanul la bairam?

DECUSARĂ:

- Ei, Măria ta îți arde de glumă, da pe mine de zece ori m-au trecut fiori de frică de cele văzute acolo. Țarigradul și împrejurimile lui, până la Adrianopol, e plin de oaste. Toți vorbesc că sultanul iar pregătește mare război contra Moldovei.

ȘTEFAN:

- Am deprins eu năravul turcului..., nu se lasă ăștia cu una cu două. Mă așteptam la una ca asta. Dacă a strâns oaste, precum spui, înseamnă că ne va ataca o dată cu sosirea verii. Trebuie să ne pregătim. Ne așteaptă o încleștare și mai grea.

— Scena 70. —

## Cetatea Tighinei

*La apa Nistrului. Cetatea Tighinei. Străjeri în cetate. Se văd cum stau de pază, mergând de colo-colo străjerii. Oștenii de pază din cetate observă cum de pe țărmul opus aleargă în goană mare un călăreț. Ajuns la malul Nistrului, face semn să i se trimită o barcă. Trece râul. E adus în cetate, în fața pârcălabului Duma.*

### CĂLĂREȚUL:

- Vin din porunca lui Ștefan Vodă. Am fost la Ghirai - hanul Crâmului. Se ridică nouri negri dinspre Perecop, pârcălab. Vin tătarii asupra Moldovei. Să fie vreo 20.000 de călăreți... Pot ajunge la apa Nistrului într-o zi-două.

*Pârcălabul ia decizia: Vestea este deosebit de importantă și trebuie să ajungă cât mai repede la Ștefan vodă.*

*Un căpitan, aflat de față cu pârcălabul, a propus: Să fie dată șfără în țară, până la Suceava.*

*Căpitanul, împreună cu câțiva oșteni, iese din cetate, îndreptându-se în galop spre o movilă din apropiere. Urcă movila unde se află o grămadă de vreascuri de lemne stropite cu păcură (gudron), care este aprinsă. Fum negru se ridică în sus. După aceasta se aprind una după alta în lanț mai multe movile de acest fel până la Suceava.*

### — Scena 71. —

## Discuție în Dieta din Cracovia

*Cracovia, sala Dietei poloneze. Regele împreună cu nobilimea discută problema acordării ajutorului Moldovei. În prim plan regele Cazimir.*

### CAZIMIR:

- Prea luminați nobili ai Șleahtei poloneze, ne-am adunat astăzi să luăm în discuție o singură chestiune. Precum știți Ștefan voievodul Moldovei ne cere ajutor contra turcilor. Vreau să aflu părerea panilor, membri ai Dietei.

### UNUL:

- Ștefan e un bărbat minunat, demn de toată admirația noastră, pentru că primul dintre regii și principii lumii a repurtat o victorie atât de strălucită asupra turcilor.

ALTUL:

– În timp ce ceilalți regi și principii își petrec timpul numai în trândăvii sau războiri deșarte, Ștefan al Moldovei apără și Republica Poloniei de puterea islamului.

Dacă capetele încoronate ale Creștinătății ar înțelege cine este Ștefan al Moldovei, apoi de bună seamă ar trebui să-l sprijinim și lui să-i încredințăm conducerea și stăpânirea lumii creștine și mai ales cinstea de comandant împotriva turcilor.

*Se produce o învioreare în Dietă.*

Trebuie să-l ajutăm pe Ștefan cu toată puterea noastră. Dacă va cădea Moldova, turcu va fi la hotarele Poloniei.

CAZIMIR:

– Ba nu, interesele noastre ne cer să păstrăm pacea cu Mehmed padișahul!

*Discuții și mai aprinse în Dietă.*

— Scena 72. —

## Epistolă de la Papa

*Suceava. Cancelaria domnească. Dobrul logofăt îi citește lui Ștefan scrisoare de la Papa:*

„Anno Domini 1476. Mai 20. Vatican. Iubitului fiu, nobilului bărbat Ștefan voievod. Am primit scrisoarea Domniei Tale, care ne-a fost cu deosebire plăcută. Am văzut că ești plin de râvnă întru apărarea credinței creștinești și răpunerea aceluia neam de turci fățarnici...”

*Dobrul face o pauză, examinând cu atenție scrisoarea.*

ȘTEFAN:

Da, da... Și ce mai scrie părintele Sixtus?

DOBRUL:

- Mai scrie vorbe frumoase la adresa Măriei Tale, precum că: „...Biruința ta asupra necredincioșilor turci, vrăjmași comuni, săvârșită până acum cu înțelepciune și bărbăție a adăugat atâta strălucire numelui tău, că ești în gura tuturor...”.

ȘTEFAN:

*Îl întrerupe brusc pe Dobrul:*

- Și de ajutoare scrie ceva? Că l-am rugat...?

DOBRUL:

- Măria Ta, mai nimic... Sanctitatea sa trimite veste că a fost împovărat peste puteri în anii trecuți și că în acest an a dat ajutoare la Rodos și la Țara Ungurească..., din care pricină averile nu-i mai ajung...

ȘTEFAN:

*cade într-o stare de tristețe și resemnare adâncă, rostește mai mult pentru sine: Înseamnă că ajutor de nicăieri... Turcii l-au adus din nou pe Radu în scaunul Valahiei și bietul Vlad voievod e fugăr pe undeva, de la Matiaș craiul, de la Cazimir regele, din Veneția, de la Roma ..., nici o nădejde ...*

*Ștefan se ridică, cufundat în gândurile sale, se mișcă încet de-a lungul sălii. Pe neașteptate, Ștefan, trezit din reveria sa, de parcă însăși Domnul Dumnezeu i-a trimis un gând senin:*

Dar în ajutor îmi va veni țara cu oastea cea mare, cu voinicii mei, cum sunt atâția Călini din satele și târgurile noastre! Ei poartă pe umerii lor toată povara și necazurile! Numai ei cu piepturile lor vor apăra glia strămoșească!

*Pe fondal, în plan mare: monumentul lui Ștefan cel Mare din centrul Chișinăului. Este evidențiată clar coroana imperială, crucea și spada din mâinile lui Ștefan, anii de domnie.*

*Ștefan cel Mare și Sfânt a domnit 47 de ani. Au urmat multe alte războaie de apărare, dar Moldova nu a fost niciodată îngenuncheată. Până astăzi el a rămas în memoria poporului său drept personalitate genială, care a lăsat în urma o țară puternică și independentă.*

SFÂRȘIT